

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 3623/13**, rješavajući apelaciju **Nikole Šege i dr.**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav 2. tačka b), člana 59. st. 1. i 2. i člana 62. stav 1. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» br. 22/14 i 57/14), u sastavu:

Valerija Galić, predsjednica

Miodrag Simović, potpredsjednik

Seada Palavrić, potpredsjednica

Mato Tadić, sudija

Mirsad Ćeman, sudija

na sjednici održanoj 7. oktobra 2014. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvajaju se apelacije **Nikole Šege, Mirka Šekare i Enisa Ajkunića.**

Utvrđuje se povreda prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Ukida se Presuda Suda Bosne i Hercegovine br. S1 2 K 003346 12 Kž 2 od 3. juna 2013. godine.

Predmet se vraća Sudu Bosne i Hercegovine koji je dužan da po hitnom postupku donese novu odluku u skladu s članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Nalaže se Sudu Bosne i Hercegovine da, u skladu s članom 72. stav 5. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke, obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Odluku objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine”, “Službenom glasniku Republike Srpske” i «Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine».

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Nikola Šego, Mirko Šekara i Enis Ajkunić (u daljnjem tekstu: apelanti), koje zastupaju advokati Vlado Adamović, Dražen Zubak, Senad Kreho, Aldin Lejlić, Dragiša Jokić i Nedim Ademović iz Sarajeva, podnijeli su u periodu od 21. augusta 2013. godine do 18. septembra 2013. godine apelacije Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv presuda Suda Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sud BiH) broj S1 2 K 003346 12 Kž 2 od 3. juna 2013. godine i broj S1 2 K 003346 10 K od 18. juna 2012. godine. Apelanti Nikola Šego i Mirko Šekara su također podnijeli zahtjeve za donošenje privremene mjere kojom bi Ustavni sud odložio izdržavanje izrečene kazne zatvora apelantima do donošenja odluke o apelacijama.

2. Apelacije su registrirane pod br. AP 3623/13, AP 3937/13 i AP 3941/13.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

3. Ustavni sud je donio Odluku o privremenoj mjeri br. AP 3623/10 od 17. septembra 2013. godine kojom je odbio zahtjev apelanta Šege za donošenje privremene mjere.

4. Apelant Šekara je dopisom od 1. novembra 2013. godine obavijestio Ustavni sud da odustaje od navoda apelacije kojim je zatraženo da Ustavni sud donese privremenu mjeru kojom bi odložio izdržavanje izrečene kazne zatvora apelantu do donošenja odluke o apelaciji.
5. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Suda BiH i Tužilaštva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Tužilaštvo BiH) zatraženo je 14. maja 2014. godine da dostave odgovor na apelacije.
6. Tužilaštvo BiH je dostavilo odgovor na apelacije 27. maja 2014. godine, a Sud BiH 19. maja 2014. godine.
7. S obzirom da je Ustavnom sudu dostavljeno više apelacija iz njegove nadležnosti koje se odnose na istu činjeničnu i pravnu osnovu, Ustavni sud je, u skladu s članom 32. stav 1. Pravila Ustavnog suda, donio odluku o spajanju predmeta broj AP 3623/13, AP 3937/13 i AP 3941/13, u kojima će se voditi jedan postupak i donijeti jedna odluka pod brojem AP 3623/13.
8. Ustavni sud je donio odluku da sudija Zlatko M. Knežević neće sudjelovati u radu i odlučivanju u ovom predmetu zbog razloga iz člana 91. stav 1. tačka b) Pravila Ustavnog suda.

III. Činjenično stanje

9. Činjenice predmeta koje proizlaze iz navoda apelanata i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.
10. Tužilaštvo BiH je Optužnicom broj KT 191/07 od 4. januara 2010. godine, koja je potvrđena 12. januara 2010. godine, optužilo svih sedam članova Komisije za raspodjelu CEMT dozvola za 2007. godinu Ministarstva komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Komisija), i to apelante, te Daria Bušića, Radovana Dragaša, Ekrema Spahića i Selima Kopića da su počinili krivično djelo zloupotrebe položaja i/ili ovlaštenja iz člana 220. stav 3, u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: KZBiH).
11. U toku suđenja pred pretresnim vijećem Suda BiH je za četiri optužena člana Komisije, i to Ekrema Spahića, Selima Kopića, Daria Bušića i Radovana Dragaša, Tužilaštvo BiH odustalo od optužnice, te su za njih donesene pravosnažne presude kojima se optužbe odbijaju, i to za optužene Ekrema Spahića i Selima Kopića presuda od 14. oktobra 2010. godine, za optuženog Daria Bušića presuda od 19. novembra 2010. godine, te za optuženog Radovana Dragaša presuda od 3. decembra 2010. godine.
12. Tužilaštvo BiH je podneskom od 28. decembra 2011. godine izmijenilo optužnicu, tako da je za počinjenje tog krivičnog djela optužilo preostale članove Komisije, apelante, stavljajući im na teret da su s ciljem da pribave imovinsku korist drugom iskoristili svoj službeni položaj, odnosno prekoračili granice svog službenog ovlaštenja tako što su kao službena i odgovorna lica, članovi Komisije, u

nezakonito provedenom postupku za, u izreci prvostepene presude poimenično određenih 112 pravnih lica - cestovnih prevoznika, nezakonito omogućili sticanje CEMT dozvola za vršenje međunarodnog cestovnog prevoza na koji način su spomenuta pravna lica, korištenjem tih nezakonito dodijeljenih dozvola, pribavila sebi imovinsku korist u iznosu od 1.794.358,88 KM, te CEMT-u nezakonito uskratila dodjelu dozvola za osam drugih pravnih lica - cestovnih prevoznika na koji način su im nanijeli štetu, dok je pravna kvalifikacija djela ostala ista, tj. na teret im je stavljeno krivično djelo zloupotrebe položaja ili ovlaštenja iz člana 220. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZBiH, za što je zapriječena kazna zatvora od najmanje tri godine, dakle u vremenskom rasponu od tri do 20 godina.

13. Sud BiH je Presudom broj S1 2 K 003346 10 K od 18. juna 2012. godine apelante proglašio krivim da su počinili krivično djelo zloupotrebe položaja ili ovlaštenja iz člana 220. stav 1. KZBiH, te im izrekao kazne zatvora u trajanju od po dvije godine.

14. Apelanti su proglašeni krivim jer su kao službena i odgovorna lica u institucijama BiH, s ciljem da pribave imovinsku korist drugom, iskoristili svoj službeni položaj, odnosno prekoračili granice svog službenog ovlaštenja, tako što su, kao službena i odgovorna lica Ministarstva komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) u smislu člana 1. st. 3. i 4. KZBiH, u vezi s članom 28. stav 4. Zakona o međunarodnom i međuentitetskom cestovnom prevozu („Službeni glasnik BiH, broj 1/02, u daljnjem tekstu: Zakon o prevozu), te članom 17. st. 3. i 4. Pravilnika o kriterijima, postupku i načinu raspodjele stranih dozvola za prevoz tereta domaćim prevoznicima („Službeni glasnik BiH“ broj 35/02, u daljnjem tekstu: Pravilnik) i Odlukom ministra komunikacija broj 01-07-8-3712/06 od 25. oktobra 2006. godine, odnosno apelant Šego u svojstvu predsjednika, a apelanti Šekara i Ajkunić u svojstvu članova Komisije, s ciljem da pribave korist odabranim pravnim licima – cestovnim prevoznicima u BiH, donijeli odluku o raspodjeli CEMT dozvola na pravna lica s područja BiH kojom prilikom su teže povrijedili prava drugih pravnih lica, i to na način što su, po prethodnom međusobnom dogovoru, podijelili pravna lica - cestovne prevoznike po „nacionalnom ključu“ na bošnjačke, srpske i hrvatske, pa je tako apelant Nikola Šego razmotrio zahtjeve i odlučio o raspodjeli CEMT dozvola „hrvatskim cestovnim prevoznicima“, apelant Mirko Šekara razmotrio zahtjeve i odlučio o raspodjeli CEMT dozvola „srpskim cestovnim prevoznicima“, a trećeoptuženi, apelant Enis Ajkunić, razmotrio zahtjeve i odlučio o raspodjeli CEMT dozvola „bošnjačkim cestovnim prevoznicima“, a nakon čega su sve tri odvojeno sačinjene liste pravnih lica cestovnih prevoznika za raspodjelu CEMT dozvola objedinili u jednu konačnu listu koju su jednoglasno prihvatili i potpisali, bez uvida članova Komisije u zakonitost rada ostalih članova Komisije, kao i ispunjenost uvjeta za raspodjelu CEMT dozvola prevoznicima, odnosno pravnim licima iz druge dvije grupe, pa su tako izvršili raspodjelu CEMT dozvola za pravna lica u BiH, iako su

znali da je ovakav način raspodjele CEMT dozvola protivan čl. 3. i 17. Pravilnika i Poslovniku o radu Komisije (u daljnjem tekstu: Poslovnik), kao i to da 112 pravnih lica kojima su apelanti dodijelili CEMT dozvole ne ispunjavaju uvjete iz člana 19. navedenog Pravilnika i uvjete iz Obavještenja za podnošenje zahtjeva od 18. oktobra 2006. godine (u daljnjem tekstu: Obavještenje), te da osam od ukupno 443 pravna lica koja su predala zahtjeve za dodjelu CEMT dozvola nisu dobili niti jednu dozvolu iako su ispunjavali sve propisane uvjete za dodjelu 15 CEMT dozvola, te su na taj način teško povrijedili prava ovih pravnih lica, a u isto vrijeme su pribavili korist pravnim licima koja nisu ispunjavala zakonom propisane uvjete a dobili su CEMT dozvole i to na taj način što je apelant Nikola Šego pribavio korist za pravna lica (nazivi 40 pravnih lica navedeni u izreci presude) za koja je vršio raspodjelu po nacionalnom ključu iz reda hrvatskog naroda u neutvrđenom iznosu; apelant Mirko Šekara pribavio je korist za pravna lica (nazivi 34 pravnih lica navedeni u izreci presude) za koja je vršio raspodjelu po nacionalnom ključu iz reda srpskog naroda u neutvrđenom iznosu, te apelant Enis Ajkunić pribavio je korist za pravna lica (nazivi 38 pravnih lica navedeni u izreci presude) za koja je vršio raspodjelu po nacionalnom ključu iz reda bošnjačkog naroda u neutvrđenom iznosu, na koji način su apelanti teško povrijedili prava drugih pravnih lica te im nanijeli štetu (nazivi osam pravnih lica navedeni u izreci presude).

15. Iz obrazloženja presude proizlazi da je Sud BiH u toku postupka utvrdio da su apelanti u kritično vrijeme postupali u svojstvu članova Komisije, i to prvooptuženi apelant Nikola Šego, tada na dužnosti sekretara Ministarstva komunikacija i kao predsjednik Komisije, drugooptuženi apelant Mirko Šekara, zaposlen na mjestu pomoćnika ministra tog Ministarstva, te trećooptuženi apelant Enis Ajkunić, zaposlen kao viši stručni saradnik u tom Ministarstvu, svi kao članovi navedene Komisije, koji su prema Odluci ministra komunikacija o imenovanju Komisije broj 01-07-8-3712/06 od 25. oktobra 2006. godine (u daljnjem tekstu: Odluka o imenovanju) imali zadatak da, zajedno s ostalim članovima Komisije (Dario Bušić, Radovan Dragaš, Ekrem Spahić i Selim Kopic), u skladu s odredbama Pravilnika o kriterijima za raspodjelu CEMT dozvola, sačine prijedlog raspodjele CEMT dozvola, odluče o prigovorima na prijedlog raspodjele CEMT dozvola i donesu odluku o raspodjeli CEMT dozvola.

16. Sud BiH je ocjenom iskaza svjedoka koji su imali neposredna saznanja, kao i na osnovu odgovarajuće materijalne dokumentacije, utvrdio da se Komisiji podijelila u tri grupe, i to po tzv. „nacionalnom ključu“, a ne po teritorijalnom principu, pri čemu je svaka grupa imala isključivo jednonacionalni sastav, te da su te grupe podijelile prispjele zahtjeve prevoznika po „nacionalnom ključu“, a ne po „teritorijalnom principu“, pri čemu je svaka grupa odlučivala o dodjeli CEMT dozvola nacionalnoj grupi kojoj pripadaju, bez uvida u rad članova druge grupe, te da su u okviru

podijeljenih grupa upravo apelanti imali odlučujuću ulogu koju su sebi prisvojili uz prešutnu saglasnost i neprotivljenje ostalih članova Komisije.

17. S tim u vezi je, pored ostalog, istaknuto da je iz zapisnika Komisije od 27. novembra 2006. godine ocijenjeno da je 449 podnesenih zahtjeva za dodjelu CEMT dozvola blagovremeno, pa je imenovanim pripravniciima povjereno da unesu podatke iz prispjele dokumentacije po Obavještenju o podnošenju zahtjeva. Zatim, ukazano je da iz zapisnika Komisije od 15. decembra 2006. godine proizlazi da je na održanom sastanku kojem su prisustvovali apelanti, te ostala četiri člana Komisije, zapisničar Lidija Knežević i Zahida Strika-Huskić, sekretar Komisije, dogovoreno da se izvrši bodovanje prijavljenih kandidata u skladu s Pravilnikom i Bližim kriterijima, vodeći računa da se ispoštuju svi uvjeti navedeni u oglasu, te je dogovoreno da se raspodjela vrši prema naslijeđenom ključu (1/3 RS i 2/3 FBiH-60%-40%) i to u tri grupe: I. grupa: apelant Ajkunić, Selim Kopic i Ekrem Spahić, II. grupa: apelant Šekara i Radovan Dragaš, III. grupa: apelant Šego i Dario Bušić. Zatim, ukazano je da iz zapisnika Komisije od 19. decembra 2006. godine proizlazi da je na sastanku kojem su prisustvovali apelanti, te Ekrem Spahić i Selim Kopic, kao članovi, te Lidija Knežević, kao zapisničar, konstatirano da je Komisija dostavila konačnu listu raspodjele CEMT dozvola i ponudila da se ona usvoji, što je jednoglasno prihvaćeno, te je usaglašeno da se objavi lista o raspodjeli na službenoj web-stranici Ministarstva.

18. Dalje, ukazano je da su svjedoci Zdravko Šavija, savjetnik ministra i Jure Dujak, inspektor drumskog prometa, a na tim pozicijama su se nalazili u relevantnom periodu, izjavili da je u Ministarstvu bilo općepoznato da su u Komisiji glavni nosioci dodjele CEMT dozvola bili apelanti, te da je dodjela CEMT dozvola vršena po nacionalnom ključu, 1/3 RS i 2/3 FBiH i da su bile tri liste, kao i da je za bošnjačke prevoznike dozvole izdavao apelant Ajkunić, za srpske apelant Šekara, za hrvatske apelant Šego. Svjedok Jure Dujak je izjavio da se s liste dodijeljenih dozvola prostim uvidom moglo vidjeti koje su bošnjačke liste, koje hrvatske, a koje srpske, odnosno da je na jednoj bio potpis apelanta Ajkunića, na drugoj apelanta Šekare, a na trećoj apelanta Šege. Svjedok Lidija Knežević, koja je obavljala ulogu zapisničara Komisije, potvrdila je da se Komisija podijelila u tri grupe, da je svaka grupa sačinila prijedlog raspodjele za određeni dio dozvola, nakon čega su sve tri grupe na zajedničkom sastanku Komisije pravili prijedlog konačne liste.

19. Zatim, Ekrem Spahić i Selim Kopic, koji su u relevantnom periodu bili članovi Komisije i saslušani u svojstvu svjedoka, tvrdili su da se Komisija odmah podijelila u tri grupe, kao i da je svaka grupa „odlučivala za svoje“, nakon čega su napravljene tri liste. Navedeni svjedoci su potvrdili da su u jednoj grupi bili apelant Šego i Dario Bušić, u drugoj apelant Šekara i Radovan Dragaš, a u trećoj Ekrem Spahić, Selim Kopic i apelant Ajkunić, te su tvrdili da oni, kao članovi Komisije, nisu presudno

odlučivali o dodjeli dozvola, već da je prijedlog podjele dozvola bošnjačkim firmama sačinio apelant Ajkunić. Pri tome, svjedok Ekrem Spahić je izjavio da je od apelanta Ajkunića dobio listu bošnjačkih prevoznika koju je samo potpisao, a ta lista je poslije ukomponirana u konačnu jedinstvenu listu. Svjedoku Ekremu Spahiću nije bilo poznato kako je došlo do raspodjele srpskim i hrvatskim prevoznicima, ali je tvrdio da je podjelu dozvola za srpske prevoznike vršio apelant Šekara, a apelant Šego za hrvatske prevoznike. Slično je izjavio i svjedok Selim Kopic, koji je tvrdio da je listu bošnjačkih prevoznika sačinio apelant Ajkunić, da su tri nacionalne liste spojene u jednu, i da su članovi raspravljali samo o svojim listama. Zatim, svjedoci Radovan Dragaš i Dario Bušić, koji su također bili članovi Komisije, tvrdili su da su dozvole dijeljene po „naslijeđenom ključu“. Pri tome, svjedok Dragaš je izjavio da nije mogao uticati na podjelu dozvola koju je vršio apelant Šekara, već da mu je samo preostalo da potpiše konačnu listu jer je prošla sve procedure. Na temelju iskaza svih navedenih svjedoka, kao i svjedoka Danislava Draškovića i Dragana Solde, koji su imali posredna saznanja i koji su također tvrdili da se radilo o podjeli po nacionalnom ključu, te materijalnih dokaza - zapisnika Komisije, Sud BiH je zaključio da su apelanti postupali suprotno odredbama Pravilnika i Bližih kriterija, pa da su tako zloupotrijebili teritorijalni princip podjele CEMT dozvola, kako bi svojevrijedno, u okviru svojih grupa u kojim su odlučivali, izvršili raspodjelu povlaštenim pravnim licima. Sud BiH je, vjerujući navedenim dokazima Tužilaštva BiH, ukazao da su oni saglasni u pogledu odlučnih činjenica da se radi o svjedocima koji su imali posredna saznanja o relevantnim činjenicama, a na temelju poslova koje su u relevantnom periodu obavljali u Ministarstvu, odnosno o iskazima svjedoka koji su kao članovi Komisije bili i najpozvaniji da svjedoče o njenom radu.

20. U obrazloženju je također istaknuto da su apelanti osporavali da se radilo o podjeli CEMT dozvola po nacionalnom ključu tvrdeći pak da se radilo o podjeli dozvola po teritorijalnom principu, odnosno entitetskom principu gdje je 2/3 raspoloživog kontingenta CEMT dozvola dodijeljeno FBiH i 1/3 RS-u. Pri tome, isticali su da je podjela vršena u skladu s članom 3. Pravilnika, te da se radilo o „naslijeđenom ključu“, na koje okolnosti su saslušani svjedok Branko Dokić, koji je u inkriminirano vrijeme vršio dužnost ministra u Ministarstvu, kao i svjedok Mehmed Dujso, šef Odjela za cestovni promet u Ministarstvu, koji su izjavili da je podjela CEMT dozvola vršena u skladu s Pravilnikom i po navedenom teritorijalnom principu, pri čemu su svjedoci tvrdili da je teritorijalni princip vrlo bitan zbog racionalnosti prevoza i principa da svako određeno područje obavlja prevoz, što je princip CEMT-a.

21. Sud BiH je, dovodeći u vezu iskaze svjedoka odbrane, te svjedoka Tužilaštva i s tim u vezi provedene materijalne dokaze, iskaze svjedoka Tužilaštva ocijenio kao objektivne i tačne, te potkrijepljene i provedenim dokazima - zapisnikom Komisije od 15. decembra 2006. godine, te

Izvjestajem o radu, a na temelju kojih je također utvrđeno da se Komisija na naprijed opisani način podijelila u tri grupe i prilikom podjele dozvola primijenila nacionalni ključ.

22. Dalje, na temelju nalaza i mišljenja vještaka saobraćajne struke Zlatka Kovačevića, Tabele u rukopisu – raspodjela CEMT dozvola po prevoznicima za 2007. godinu, te Informacije Uprave za indirektno oporezivanje od 30. juna 2008. godine, a što je djelimično potvrđeno i odbranama apelanata, utvrđeno je da su apelanti za poimenično pobrojanih 112 pravnih lica izvršili nepravilnu i nezakonitu podjelu CEMT dozvola, svako u okviru sebi dodijeljene uloge u postupku raspodjele, koje su prethodno odabrali po nacionalnom principu i za koje su odlučili da im na opisani način žele nezakonito biti naklonjeni. Zatim, u obrazloženju je navedeno 40 pravnih lica za koje je apelant Šego, iskoristivši svoj službeni položaj i prekoračivši svoje ovlaštenje, i koje je odabrao po nacionalnom ključu, odlučio da dobiju CEMT dozvole iako nisu imali traženu dokumentaciju, uz navođenje za svako od pobrojanih pravnih lica koji mu je traženi dokument nedostajao. Isto vrijedi i u pogledu apelanta Šekare i 34 pravna lica koja su dobila CEMT dozvole, kao i apelanta Ajkunića i 38 pravnih lica koja su dobila dozvole.

23. Apelanti su tvrdili da u radu Komisije nije bilo grešaka, da su dozvole dodijeljene prevoznicima koji su za to ispunjavali uvjete, te ako je i bilo odstupanja od konkursnih uvjeta, to je bio rezultat grešaka u radu ili namjere da se zadovolji teritorijalni princip, odnosno da se osigura odgovarajući kontingent dozvola za BiH za naredni period, da se radilo o prihvatljivim nedostacima, da je Komisija raspolagala internom bazom podataka na osnovu koje su priručno provjeravali činjenice koje su nedostajale u podnesenim zahtjevima, te najzad, da se odlučivalo u skladu s odredbama Zakona i Pravilnika, i da je u odnosu na 112 pravnih lica zakonito i pravilno poštovano ono što je bilo propisano Pravilnikom i Obavještenjem.

24. Ove tvrdnje apelanata Sud BiH je ocijenio neosnovanim. S tim u vezi je ukazano da iz Izvještaja o tehničkim greškama koje su nastale pri unosu podataka od 28. decembra 2006. godine, te Ispravke proizlazi da je bilo određenih tehničkih grešaka pri unosu podataka iz dostavljene dokumentacije, a što su potvrdili i svjedoci Emir Horozović i Branko Bratić, pripravnici, koji su vršili unos podataka, ali da, kako je konstatirano i u navedenom Izvještaju, učinjene greške nisu mogle uticati na promjene u konačnoj raspodjeli CEMT dozvola. U vezi s tvrdnjama apelanata da je vještak Zlatko Kovačević pogrešno valorizirao uvjete koje su ispunjavali podnosioci zahtjeva, kao i da je izašao iz okvira struke, Sud BiH je ukazao da je nalaz ovog vještaka samo djelimično prihvatio i to isključivo u odnosu na činjenična pitanja za povlaštenih 112 lica koji su dobili dozvole a da nisu ispunjavali uvjete, te činjenica u odnosu na osam pravnih lica koja nisu dobila CEMT dozvole, a da u preostalom dijelu nalaz ovog vještaka nije prihvaćen. Također, ukazano je da je nalaz vještaka u ovom

dijelu potvrđen i provedenim materijalnim dokazima – Tabele u rukopisu – raspodjela CEMT dozvola po prevoznicima za 2007. godinu i Informacija Uprave za indirektno oporezivanje od 30. juna 2008. godine (T-30 i T-31). Zatim, ukazano je da je tražena dokumentacija za raspodjelu CEMT dozvola bila u funkciji dokazivanja uvjeta koji se moraju ispuniti u skladu sa Zakonom i Pravilnikom kako bi se obezbijedila zakonitost i pravilnost Komisije u postupanju i odlučivanju, te tako obezbjedilo da samo ona pravna lica koja ispunjavaju propisane uvjete i standarde mogu obavljati međunarodni prevoz. Dalje, ukazano je da članovi Komisije nisu imali diskreciono ovlaštenje već da su njihove odluke morale biti vezane strogo unaprijed definiranim elementima utvrđenim Zakonom, Pravilnikom i Obavještenjem. Također, ukazano je i da iz zapisnika Komisije ne proizlazi da je bilo kada i u bilo kojoj mjeri razmatran diskrecioni princip u pristupu ocjene ispunjenosti uvjeta za dodjelu dozvola, odnosno da su eventualno definirana odstupanja s ciljem zadovoljenja teritorijalne zastupljenosti u skladu sa zahtjevom Međunarodne komisije za CEMT, a kako su apelanti tvrdili. Zatim, ukazano je da je u Obavještenju za podnošenje zahtjeva za izdavanje CEMT dozvola izričito bilo navedeno da zahtjevi koji ne sadrže dokumentaciju navedenu u oglasu neće biti ni uzeti u razmatranje, da apelanti ničim nisu dokazali da su ijedno od 112 pravnih lica pozvali da dopune zahtjeve, kao ni da ničim nisu dokazali postojanje interne baze podataka u Ministarstvu na temelju koje su, kako su tvrdili, crpili podatke za podnosiocze zahtjeva.

25. Zatim, u pogledu tvrdnji Tužilaštva BiH da su apelanti navedenim radnjama za 112 pravnih lica pribavili imovinsku korist u označenom iznosu, kao dokazi su provedeni nalaz i mišljenje vještaka optužbe Kerime Prašljević, nalaz i mišljenje vještaka odbrane Nevenke Sušac, iskaze pet svjedoka Tužilaštva BiH, kao i četiri svjedoka odbrane. Na temelju ovako provedenih dokaza Sud BiH je prihvatio stav vještaka odbrane da u konkretnom slučaju nije moguće utvrditi pouzdano i realno koliki je iznos dobiti koja je nastala od usluge prevoza korištenjem CEMT dozvola. Dalje, ukazano je da i iz nalaza i vještaka odbrane i vještaka optužbe nesumnjivo proizlazi da su pravna lica koja su dobila CEMT dozvolu time ostvarila i određenu dobit, a što upućuje i na zaključak da je prevoznik koji dozvolu nije dobio, a ispunjavao je uvjete za to, pretrpio štetu u vidu izgubljene dobiti. Prema navedenom, Sud BiH nije prihvatio pravnu kvalifikaciju da su apelanti počinili krivično djelo iz člana 220. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZBiH, te je zaključio da je primjenjiva samo pravna kvalifikacija iz stava 1. navedenog člana. U prilog ovog stava ukazano je da iz dokaza provedenih u toku postupka nesumnjivo proizlazi zaključak da je 112 navedenih pravnih lica koji su stekli CEMT dozvole za koje nisu ispunjavali uvjete, ostvarilo korist, dok je drugim prevoznicima, koji su ispunjavali uvjete a nisu dobili dozvole, nanijeta šteta.

26. Zatim, u obrazloženju presude je ukazano da je, nakon okončanja stranačkog dokaznog postupka, u skladu s članom 261. stav 2. tačka e) ZKPBiH sud odlučio da sasluša i predstavnike osam oštećenih pravnih lica. U vezi s tim je ukazano da je izmijenjenom optužnicom apelantima stavljeno na teret da su, između ostalog, teško povrijedili prava oštećenih pravnih lica, odnosno nanijeli im štetu, zbog čega je bilo potrebno pozvati ih i saslušati na okolnost povrede prava odnosno štete, te posebno u vezi s eventualnim imovinskopravnim zahtjevom, pa kako tužilac a ni odbrana nisu to predložili kao dokaz, to je učinio sud u skladu s citiranom odredbom. Na temelju detaljno interpretiranih iskaza predstavnika osam oštećenih pravnih lica zaključeno je da je evidentno da su oštećena pravna lica pretrpjela štetu u vidu izgubljene dobiti, da je predstavnik Coca Cole izjavio da je pretrpio štetu u pravu, da se niko nije mogao izjasniti o visini materijalne štete, te da su predstavnici Dijamant transporta Mostar i SUR Han Srebrenik izričito postavili imovinskopravne zahtjeve. Zatim, ukazano je i na nalaz i mišljenje vještaka saobraćajne struke koji je utvrdio da je osam pravnih lica moralo dobiti dozvole. Na temelju navedenog, zaključeno je da je osam pravnih lica pretrpjelo štetu u vidu izmakle dobiti zbog nekorištenja CEMT dozvola za koje su ispunjavali uvjete a koje nisu dobili. Sud BiH je ukazao da pravila logike i općeg životnog iskustva, posebno poslovne logike i poslovne problematike, ukazuju na jednostavan zaključak da, ukoliko neko čija je djelatnost transport i prevoz nije dobio dozvolu a tražio ju je i ispunjavao uvjete za to, zasigurno trpi materijalnu štetu u vidu izgubljene dobiti koju je mogao ostvariti po osnovu upotrebe dozvole. Najzad, zaključeno je da je uzročno-posljedična veza između radnji apelanata i nastale štetne posljedice nesumnjivo dokazana budući da su upravo apelanti kao članovi Komisije odlučili da osam pravnih lica ne dobije tražene dozvole iako su ispunjavali uvjet iz Obavještenja, Pravilnika i Bližih kriterija.

27. Zatim, iz obrazloženja presude proizlazi da su kao neosnovani ocijenjeni prigovori apelanata o zakonitosti dokaza, i to zapisnika o saslušanju pred Tužilaštvom BiH svjedoka Ekrema Spahića, Selima Kopića, Radovana Dragaša i Daria Bušića. Apelanti su tvrdili da su navedeni svjedoci, u vrijeme kada su saslušani u Tužilaštvu BiH, imali status optuženih u istom predmetu, jer je postupak u odnosu na njih razdvojen tek kada su saslušani u Tužilaštvu BiH, pa da zbog toga nisu mogli biti saslušani kao svjedoci, imajući u vidu član 10. stav 1. ZKPBiH koji zabranjuje da se od osumnjičenoga/optuženog ili bilo koje druge osobe iznuđuje priznanje ili kakva druga izjava. U vezi s tim je ukazano da je uvidom u označene zapisnike utvrđeno da navedeni svjedoci nisu stavili nikakve primjedbe na zapisnik, niti su tokom neposrednog saslušanja pred Sudom BiH izjavili da je njihove izjave iznudio bilo ko, pa ni Tužilaštvo BiH. Također, ukazano da je evidentno da su imenovani svjedoci prilikom saslušanja pred Tužilaštvom BiH upoznati sa svojim pravima i obavezama, te da nisu imali primjedbi na tok saslušanja. Također, Sud BiH je ukazao da presuda nije zasnovana na

navedenim dokazima - zapisnicima o saslušanju svjedoka pred Tužilaštvom BiH, već isključivo na kazivanju ovih svjedoka datim neposredno pred Sudom. Najzad, ukazano je da činjenica da su saslušavani kao svjedoci prije nego što je Tužilaštvo BiH odustalo od njihovog krivičnog gonjenja i prije nego što je krivični postupak razdvojen, po ocjeni Suda, kod postojećih okolnosti apsolutno ne utiču na zakonitost takvog dokaza.

28. U obrazloženju presude pobrojani su pojedinačno i dokazi koje su u toku postupka predložili apelanti, ukazano je na njihov sadržaj, te dati razlozi i obrazloženje zbog čega nisu mogli uticati na sud da donese drugačiju odluku u pogledu činjeničnog utvrđenja.

29. Na osnovu ocjene svih provedenih dokaza, Sud BiH je našao da je Tužilaštvo BiH djelimično uspelo dokazati optužne navode iz izmijenjene optužnice, odnosno sve optužne navode osim visine pribavljene koristi za povlaštenih 112 pravnih lica navedenih u izreci presude, čime su ostvarili obilježja krivičnog djela zloupotrebe položaja ili ovlaštenja iz člana 220. stav 1. KZBiH.

30. Sud BiH je ocijenio da su apelanti prilikom preduzimanja opisanih radnji činjenja i nečinjenja djelovali umišljajno, odnosno da su bili svjesni i voljni da svojim nezakonitim postupanjem, koje se ogledalo u očiglednom opisanom nepridržavanju uvjeta raspodjele, nezakonito dodijele CEMT dozvole za ukupno 112 pravna lica, odnosno da su osam pravnih lica uskratili za dodjelu CEMT dozvola na koje su imali pravo, te da su bili svjesni i voljni da takvim načinima povlaste 112 pravnih lica koja su time nezakonito ostvarila materijalnu korist u smislu prihoda korištenjem CEMT dozvola u međunarodnom cestovnom prevozu, odnosno da oštete osam pravnih lica zbog takvog uskraćivanja. U vezi s tim je ukazano da su apelanti visokoobrazovani službenici s dugogodišnjim radnim iskustvom kao i višegodišnjim iskustvom u dodjeli CEMT dozvola s obzirom da su učestvovali u radu Komisije za njihovu dodjelu i u prethodnim godinama, te da su, očigledno, po ocjeni ministra, bili angažirani kao najpogodniji i najpozvaniji za rad u Komisiji. Zatim, ukazano je da su pred Komisijom bili postavljeni visoki zahtjevi, obaveze i odgovornosti, zbog čega se od njih očigledno očekivalo da postupaju s povišenom pažnjom i odgovornošću i donesu zakonite i pravilne odluke. U skladu s navedenim, opravdano je bilo očekivati da apelanti postupaju s povišenom pažnjom i odgovornošću, ali da su i pored radne i stručne reputacije, obaveza, očekivanja i odgovornosti, počinili veliki broj propusta i povreda, te da uočljivo veliki broj ponavljanja nepravilnih radnji ukazuje na direktni umišljaj apelanata da tako opisanim radnjama ostvare nezakonite posljedice.

31. U obrazloženju presude je ukazano da u postupku nisu utvrđeni i motivi za ovakvo djelovanje. S tim u vezi Sud BiH je ukazao na iskaze saslušanih svjedoka koje je predložilo Tužilaštvo BiH, da su se iskazi ovih svjedoka odnosili na period prije 2007. godine, da se radi o svjedočenjima po

čuvenju ili paušalnim i neprovjerljivim navodima, koje je u konačnici ocijenilo kao indicije koje se nisu mogle prihvatiti kao dokazane na okolnost razjašnjenja motiva djelovanja apelanata.

32. Pri odmjeravanju kazne apellantima Sud BiH je uzeo kao olakšavajuće okolnosti da se radi o porodičnim osobama koje ranije nisu krivično odgovarale. Od otežavajućih okolnosti, Sud BiH je cijenio broj nezakonito povlaštenih lica – njih 112, te broj tako nezakonito dodijeljenih CEMT dozvola – ukupno 204 CEMT dozvole, koje su morale i mogle biti pravilno i zakonito dodijeljene drugim pravnim licima koja su ispunjavala uvjete, broj oštećenih pravnih lica – njih osam. Posebno je cijenjen stepen povređivanja zaštićenog dobra, odnosno šteta po ugled institucija BiH, narušavanje povjerenja građana u zakonito funkcioniranje jedne od ključnih državnih institucija BiH, te narušavanje povjerenja građana u zakonito funkcioniranje javnih ovlaštenja i rad državnih službenika.

33. Najzad, Sud BiH je, u vezi s preostala četiri člana Komisije: Ekremom Spahićem, Selimom Kopićem, Dariom Bušićem i Radovanom Dragašom, koji su ranije bili optuženi za isto krivično djelo i u odnosu na koje je Tužilaštvo BiH odustalo od optužnice, primijetio da su svojim činjenjem a posebno nečinjenjem dozvolili apellantima opisano nepravilno i nezakonito donošenje odluke, odnosno počinjenje krivičnog djela za koje su apelanti proglašeni krivim, a zbog čega smatra da su i oni djelimično odgovorni za prouzrokovanje protivpravne posljedice u odnosu na 112 povlaštenih i 8 oštećenih pravnih lica.

34. Apelaciono vijeće Suda BiH je Presudom broj S1 2 K 003346 12 Kž 2 od 3. juna 2013. godine žalbe apelanata izjavljene protiv prvostepene presude odbilo kao neosnovane, a žalbu Tužilaštva uvažilo, te prvostepenu presudu preinačilo u dijelu odluke o kazni tako što su apellantima izrečene kazne zatvora u trajanju od po tri godine.

35. Iz obrazloženja presude proizlazi da su kao neosnovani ocijenjeni žalbeni navodi apelanata Šege i Šekare da se prvostepena presuda zasniva na nezakonitim dokazima, tj. zapisnicima o saslušanju svjedoka Selima Kopića, Ekrema Spahića, Daria Bušića i Radovana Dragaša. Apelanti su tvrdili da su izjave ovih svjedoka iznuđene kao uvjet za odustajanje od krivičnog gonjenja, što predstavlja kršenje člana 10. stav 1. ZKPBiH. Apelaciono odjeljenje se, odbijajući ovaj navod kao neosnovan, u cjelini saglasilo s razlozima i obrazloženjem iz prvostepene presude da se ne radi o nezakonitom dokazu. U vezi s tim je ukazano da je nesporno utvrđeno da su navedeni svjedoci prilikom saslušanja u Tužilaštvu BiH upoznati sa svojim pravima i obavezama, da nisu imali nikakve primjedbe na zapisnik o saslušanju, te da su u toku neposrednog saslušanja izjavili da davanje njihovih izjava nije iznuđio niko, pa ni Tužilaštvo BiH.

36. Zatim, kao neosnovani su ocijenjeni žalbeni navodi apelanata da je izreka prvostepene presude nejasna i protivrječna samoj sebi. Apelaciono vijeće je zaključilo da su dati razlozi o odlučnim

činjenicama relevantnim za presuđenje, uz detaljnu i iscrpnu analizu svih dokaza pojedinačno i u uzajamnoj vezi, te da je prvostepeno vijeće dalo detaljno obrazloženje za činjenični supstrat iz izreke presude tako što je iznijelo svoj stav u pogledu razloga koji su ga opredijelili za donošenje odluke. Također, ukazano je i da se navodi apelanata u prilog ove povrede odredaba krivičnog postupka zapravo tiču pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pa da će biti razmotreni u smislu člana 299. ZKPBiH.

37. Kao neosnovani su ocijenjeni i žalbeni navodi apelanata da su u prvostepenoj presudi pogrešno primijenjene odredbe ZKPBiH, a što je imalo uticaj na zakonito i pravilno donošenje odluke. U vezi s tim je ukazano, a u povodu žalbenih navoda apelanta Šekare, da je činjenični opis krivičnog djela u izreci prvostepene presude jasan, određen i potpun, te da sadrži činjenice i okolnosti koje predstavljaju bitne elemente krivičnog djela za koje je proglašen krivim, odnosno da su u obrazloženju prvostepene presude dati adekvatni argumenti kojim se potvrđuju činjenični navodi iz izreke presude. Također, kao neosnovan je ocijenjen i navod apelanta Šekare da je sud povrijedio obavezu iz člana 281. ZKPBiH, tj. da ocijeni dokaze pojedinačno i u uzajamnoj vezi s drugim dokazima i na takvoj ocjeni zasnuje zaključak da je neka činjenica dokazana. U vezi s tim je ukazano da nije povrijeđen metodološki pristup pri utvrđivanju i ispitivanju odlučnih činjenica u smislu člana 281. ZKPBiH, budući da su s jednakom pažnjom ispitane sve činjenice, pa su navodi apelanta Šekare u ovom dijelu ocijenjeni paušalnim i neosnovanim. Također, ukazano je da je prvostepeno vijeće u najboljoj poziciji da ocijeni vjerodostojnost svjedoka, da su s tim u vezi dati valjani razlozi, a činjenica da ova ocjena ne odgovara odbrani apelanta Šekare (iskazi svjedoka Ekrema Spahića i Selima Kopića) ne čini manjkavom i nepotpunom prvostepenu presudu, već jasnom i koncentriranom na bitne elemente krivičnog djela. Najzad, Apelaciono vijeće je zaključilo da je prvostepeno vijeće ispunilo svoju zakonsku obavezu tako što je ispitivalo i utvrđivalo činjenice koje se odnose na zakonsko obilježje krivičnog djela, krivicu optuženih, utvrđivanje činjenica relevantnih za izricanje sankcije kao i onih od kojih zavisi primjena materijalnog prava.

38. Dalje, neosnovanim su ocijenjeni opširni žalbeni navodi svih apelanata kojim su tvrdili da je činjenično stanje pogrešno utvrđeno. Apelaciono vijeće se najprije saglasilo s razlozima i obrazloženjima prvostepenog suda da se Komisija podijelila u tri grupe, i to po tzv. nacionalnom ključu, a ne po teritorijalnom principu, pa da su na ovako uspostavljene grupe podijeljeni prispjeli zahtjevi, također po nacionalnom ključu a ne po teritorijalnom principu, da je svaka grupa odlučivala o dodjeli CEMT dozvola nacionalnoj grupi kojoj pripada, bez uvida u rad članova druge grupe, kao i da su apelanti u okviru podijeljenih grupa upravo imali odlučujuću ulogu koju su sebi prisvojili uz prešutnu saglasnost i neprotivljenje ostalih članova. U vezi s tim ukazano je na iskaze svjedoka

Zdravka Šavije i Jure Dujaka da su njihovi iskazi potvrđeni provedenim dokazima, da su im činjenice koje su iznijete bile poznate na temelju djelokruga poslova koje su obavljali u relevantnom periodu u Ministarstvu, pa da je bez značaja navod apelanta Šekare da njihove izjave nisu mogle biti cijenjene jer nisu radili na dodjeli CEMT dozvola. Pri tome, ukazano je da izjave ova dva svjedoka ničim nisu dovedene u sumnju.

39. Neosnovanim su ocijenjeni i žalbeni prigovori da su u Komisiji odlučivali svi članovi. U vezi s tim, Apelaciono vijeće je detaljno ukazalo na iskaze svjedoka Ekrema Spahića i Selima Kopića, koji su ranije također bili optuženi u istom predmetu, koji su također bili članovi Komisije, odnosno neposredno učestvovali u njenom radu, a ti iskazi su, pored ostalog, bili od značaja i za utvrđivanje stepena autonomije odlučivanja apelanata. Također, ukazujući pojedinačno na iskaze saslušanih svjedoka i provedene materijalne dokaze, Apelaciono odjeljenje se saglasilo sa zaključkom prvostepenog suda da je podjela dozvola izvršena po nacionalnom ključu a ne po teritorijalnom principu, kako su apelanti tvrdili.

40. Dalje, neosnovanim su ocijenjeni i žalbeni navodi apelanata kojim su osporavani zaključci izneseni u kontekstu subjektivnog odnosa svakog apelanta prema njihovim krivičnopravnim radnjama, tj. direktnog umišljaja i zaključaka iznesenih u tom pravcu. U tom smislu Apelaciono vijeće se pozvalo na razloge i obrazloženja prvostepenog suda, tj. da su apelanti visokoobrazovani službenici s dugogodišnjim radnim iskustvom, kao i višegodišnjim iskustvom u dodjeli CEMT dozvola, da su bili angažirani kao najpogodniji i najpozvaniji za rad u Komisiji, da su pred njima postavljeni visoki zadaci, obaveze i odgovornosti, zbog čega se od njih očekivalo da postupaju s povećanom pažnjom te tako donesu zakonite odluke. Dalje, ukazano je da su apelanti, usprkos tome, počinili veliki broj propusta i povreda u odnosu na čak 120 pravnih lica (112 pravnih lica koja su dobila dozvole a nisu ispunjavala uvjete i osam pravnih lica koja nisu dobila dozvole a ispunjavala su uvjete) od ukupno 443 pravna lica koja su predala zahtjev za dodjelu dozvola, što ukazuje da su apelanti za gotovo svako četvrto pravno lice koje je konkuriralo, odnosno za gotovo svako treće pravno lice koje je dobilo dozvolu, počinili povredu činjenjem i nečinjenjem. Ukazano je da je nezakonitim i nepravilnim postupanjem optuženih svakom trećem prevozniku nezakonito i nepravilno dodijeljena CEMT dozvola, pa da upravo uočljivo veliki broj ponavljanja nepravilnih radnji izvršenja ukazuje na direktni umišljaj, te da se takvim radnjama ostvaruju nezakonite posljedice. Također, ukazano je da su apelanti bili svjesni i voljni da svojim nezakonitim postupanjem, koje se ogledalo u očiglednom nepridržavanju uvjeta raspodjele, nezakonito dodijele CEMT dozvole za ukupno 112 pravnih lica, odnosno da osam pravnih lica uskrate za dodjelu dozvola na koje su imali pravo, te da su bili svjesni i voljni da takvim načinima povlaste 112 pravnih lica koja time ostvaruju materijalnu korist u smislu prihoda korištenjem

CEMT dozvola, odnosno štetu za osam pravnih lica zbog takvog uskraćivanja. U skladu s navedenim, zaključeno je da je valjano i jasno obrazloženje koje je dato u prvostepenoj presudi u pogledu utvrđivanja umišljaja apelanata.

41. Zatim, neosnovanim su ocijenjeni i žalbeni navodi apelanta Šege da su pomiješani pojmovi činjenja i nečinjenja kod obrazlaganja izvršenja krivičnog djela. U vezi s tim je ukazano da je prvostepeni sud na jasan i argumentiran način obrazložio radnje izvršenja apelanata, te konstatirao da su apelanti krivično djelo počinili nepravilno dodjeljujući, odnosno nepravilno nedodjeljujući, CEMT dozvole. Također je ukazano da su dati valjani zaključci u pogledu radnji kojim su apelanti dodjeljivali dozvole pravnim licima koja nisu ispunjavala sve potrebne kriterije, kao i radnje kojim su apelanti uskratili dozvole pravnim licima koja su ispunjavala uvjete za to.

42. Kao neosnovane su ocijenjene i žalbene tvrdnje apelanata kojim je ukazivano da nije utvrđen motiv njihovog djelovanja. U vezi s tim je ukazano da u situaciji kada je nesporno utvrđeno da su apelanti preduzeli protivpravne radnje s direktnim umišljajem, kojim je povlašteno 112 pravnih lica, te time nanijeli štetu osam pravnih lica, motiv djelovanja nije relevantan za utvrđivanje krivične odgovornosti, kao ni za utvrđenje bitnih obilježja bića krivičnog djela za koje su apelanti proglašeni krivim.

43. Neosnovanim su ocijenjeni i žalbeni navodi apelanata kojim su osporavali nalaz i mišljenje vještaka Zlatka Kovačevića. Apelaciono vijeće se saglasilo s ocjenom ovog vještačenja koje je dalo prvostepeno vijeće, te njegovom odlukom da ovo vještačenje djelimično prihvati. U vezi s tim je ukazano da je ono prihvaćeno u dijelu činjeničnog utvrđenja iz kojeg proizlazi, kao i iz drugih provedenih dokaza optužbe (tabele označene kao T-30 i T-31), da je u postupku raspodjele CEMT dozvola bilo ukupno 112 pravnih lica koja su dobila CEMT dozvole a da nisu ispunili uvjete i kriterije iz Pravilnika i Obavještenja, odnosno da uz prijavu nisu priložili potrebnu dokumentaciju, kako je i navedeno u izreci prvostepene presude, te da osam pravnih lica nisu dobili dozvolu iako su ispunjavali zakonom propisane uvjete za to.

44. Neosnovanim su ocijenjeni i žalbeni navodi apelanata da u radu Komisije nije bilo nepravilnosti, odnosno da su dozvole dodijeljene podnosiocima zahtjeva koji su ispunjavali uvjete, a ako je i bilo odstupanja ona su učinjena da bi se zadovoljio teritorijalni princip, osigurao odgovarajući kontingent dozvola za narednu godinu, da se radilo o prihvatljivim nedostacima, da je Komisija raspolagala internom bazom u kojoj je provjeravala podatke. U vezi s tim je ukazano, a ovi navodi nisu doveli u pitanje nesporno utvrđenje da je 112 pravnih lica dobilo dozvole iako uz zahtjev nisu priložili dokumentaciju zahtijevanu Obavještenjem, i pored izričitog upozorenja da neblagovremeni i nepotpuni zahtjevi neće biti uzeti u razmatranje, što je bilo predviđeno i članom 19. Pravilnika.

45. Neosnovanim su ocijenjeni i navodi apelanata da prvostepenom presudom nije utvrđena imovinska korist povlaštenih lica, pa da zbog toga nisu dokazani bitni elementi krivičnog djela za koje su proglašeni krivim. U vezi s tim je, pored ostalog, ukazano da je imovinska korist objektivni uvjet inkriminacije za kvalificirani oblik krivičnog djela, a da je prvostepeno vijeće apelante proglasilo krivim za osnovni oblik iz člana 220. stav 1. KZBiH budući da na temelju provedenih dokaza na nesumnjiv način nije utvrdilo da je 112 pravnih lica korištenjem CEMT dozvola za koje nisu ispunjavali uvjete ostvarilo korist, dok je drugim prevoznicima, koji su ispunjavali uvjete a nisu dobili dozvole, pričinjena šteta.

46. Kao neosnovane su ocijenjene tvrdnje apelanata kojim su osporavali utvrđenje prvostepenog suda da je štetu pretrpjelo osam pravnih lica, odnosno da je ovo utvrđenje pogrešno. U vezi s tim je ukazano da je nesporno utvrđeno da su oštećena pravna lica izjavila da su pretrpjela štetu i to u vidu izgubljene dobiti, da je predstavnik Coca Cole izjavio da je pretrpio štetu u pravu, da se predstavnici nisu mogli izjasniti kolika je visina štete, te da su samo dva oštećena prevoznika izričito postavila imovinskopravni zahtjev. Po ocijeni Apelacionog vijeća ispravno je zaključeno da pravna logika i opće životno iskustvo, posebno poslovna logika i problematika, ukazuju na jednostavan zaključak da, ukoliko neko čija je djelatnost transport i prevoz nije dobio dozvolu a tražio ju je radi poslovanja i ispunjavao uvjete za nju, zasigurno trpi materijalnu štetu u vidu izgubljene dobiti.

47. Dalje, kao neosnovani su ocijenjeni i žalbeni navodi apelanata koji su se odnosili, po ocijeni Apelacionog vijeća, na tvrdnju da nisu dokazana sva obilježja bića krivičnog djela iz člana 220. stav 1. KZBiH (direktni umišljaj, pojam službene osobe, radnje izvršenja, štetne posljedice), a na čemu su apelanti temeljili tvrdnje da je pogrešno primijenjeno materijalno pravo. U vezi s tim je ukazano da, po ocijeni ovog vijeća, iz provedenih dokaza nedvojbeno proizlazi da su apelanti kao službene i odgovorne osobe Ministarstva, s ciljem da pribave imovinsku korist drugom, iskoristili svoj službeni položaj i prekoračili granice svog službenog položaja, tako što su kao službene i odgovorne osobe Ministarstva izvršili raspodjelu CEMT dozvola protivno čl. 3. i 17. Pravilnika i Poslovnika o radu, kao i to da 112 pravnih lica kojim su dodijelili dozvole nije ispunjavalo uvjete iz člana 19. Pravilnika i uvjete iz Obavještenja, te da osam od ukupno 443 prevoznika nisu dobili dozvole iako su ispunjavali uvjete za to, a na taj način su teško povrijedili prava ovih lica i u isto vrijeme pribavili korist pravnim licima koja nisu ispunjavala uvjete za dobijanje dozvola.

48. Zatim, kao neosnovani su ocijenjeni i navodi apelanata kojim su osporavali odluku o kazni tvrdeći da nisu ocijenjene sve olakšavajuće okolnosti, te da postoji osnov da se izrekne kazna zatvora u kraćem trajanju. S tim u vezi je ukazano da su, po ocijeni ovog vijeća, olakšavajuće okolnosti

precijenjene, a da pri tome nije dat dovoljan značaj otežavajućim okolnostima, posebno okolnostima koje su trebale biti cijanjene u pogledu posljedica učinjenja krivičnog djela.

49. Najzad, cijeneći žalbene prigovore Tužilaštva BiH u pogledu odluke o kazni, Apelaciono vijeće je zaključilo da su osnovani. S tim u vezi je ukazano da je kazna prenisko odmjerenjena ako se ima u vidu broj oštećenih prevoznika, kontinuitet izvršenih krivičnopравnih radnji koje su preduzimate planski, uz grubo ignoriranje relevantnih propisa za zakonito provođenje procedure oko dodjeljivanja međunarodnih dozvola, upornost apelanata prilikom njihovih preduzimanja, trajanje šetne posljedice za BiH i društvenu opasnost njihovih radnji, koja se ogleđa u svijesti građana o postojanju vladavine prava i zakonitog funkcioniranja visokopozicioniranih državnih službenika, a što je pri odmjerenjanju kazne apellantima trebalo vrednovati kao otežavajuće okolnosti, posebno u kontekstu generalne prevencije. U skladu s navedenim, a imajući u vidu svrhu kažnjavanja, Apelaciono vijeće je ocijenilo da je opravđano i neophodno apellantima izreći strožu kaznu.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

50. Apellanti smatraju da im je osporenou presudou Suda BiH povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije. Apellant Mirko Šekara ističe i povredu prava na žalbu u krivičnim stvarima iz člana 2. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju. Apellant Enis Ajkunić navodi i povredu principa pravne sigurnosti iz člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine i prava na nediskriminaciju iz člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju u vezi s pravima iz člana 14. ZKP-a.

51. Apellanti Šego i Šekara prije svega ukazuju na korištenje nezakonitih dokaza u predmetnom krivičnom postupku. S tim u vezi ističu da su iskazi svjedoka Ekrema Spahića, Selima Kopića, Daria Bušića i Radovana Dragaša, koji su prvobitno bili saoptuženi s apellantima, nezakoniti. Po njihovom mišljenju nezakonitost se ogleđa u činjenici da su ova lica u istom krivičnom postupku u jednom trenutku imala i svojstvo svjedoka i svojstvo optuženih, a što je, kako tvrde, protivno ZKPBiH, te u zloupotrebi ovlaštenja Tužilaštva BiH u vezi s krivičnim progonom, odnosno nezakonitom odustajanju Tužilaštva BiH od krivičnog progona ovih lica. Zatim, ukazuju i da je netačna tvrdnja da se osporene presude ne zasnivaju na iskazima ovih svjedoka koji su dati u Tužilaštvu BiH jer je izričito navedeno da su u dokaznu građu kao dokazi uvršteni i zapisnici o saslušanju ovih svjedoka koji su dati Tužilaštvu BiH u vrijeme kada su još uvijek imali i svojstvo optuženih u tom predmetu. Najzad, tvrde da je u potpunosti izostala ocjena kredibiliteta iskaza ovih svjedoka, s obzirom da su kao saoptuženi imali interes da daju iskaze kojim bi izbjegli svoju krivičnu odgovornost i daljnji krivični progon.

52. Svi apelanti tvrde da osporene presude nisu mogle biti zasnovane na nalazu i mišljenju vještaka Zlatka Kovačevića. U vezi s tim su ukazali da je nalaz ovog vještaka sačinjen na temelju kopije dokumentacije, da im je bila uskraćena mogućnost da ovaj nalaz suoče s originalnom dokumentacijom iako su na tome izričito insistirali u toku postupka, te da je netačan navod da su tek u završnoj riječi pred prvostepenim sudom osporavali korištenje kopija a ne originalne dokumentacije. Dalje, ukazuju da se podaci iz nalaza ovog vještaka o broju podnijetih prijava i onog što je utvrđeno na temelju zapisnika Komisije ne podudaraju, kao i da je pogrešan zaključak da je osam pravnih lica oštećeno jer su tri pravna lica po uložnim prigovorima dobila ono što su tražila a da su ostalih pet odustali od daljnjeg postupka, da nisu ulagali prigovore, te da su izjavili da nisu pretrpjeli štetu, odnosno da je samo predstavnik Coca Cole tvrdio da je pretrpio štetu u pravu a ne i materijalnu štetu, te da su samo dva oštećena pravna lica istakla i imovinski zahtjev u toku postupka.

53. Apelanti također ističu da je izostala savjesna ocjena dokaza, da Sud BiH pri donošenju osporene presude nije uopće dao ocjenu vjerodostojnosti protivrječnih dokaza u prvostepenom postupku. Brojni prigovori i izvedeni dokazi odbrane ili uopće nisu cijenjeni ili, ukoliko su cijenjeni, obrazloženje presude o tim prigovorima i dokazima se svodi na puku konstataciju da ih Sud nije prihvatio bez ikakvog razloga zbog čega ti dokazi nisu prihvaćeni.

54. Zatim, svi apelanti tvrde da u postupku pred redovnim sudovima nisu utvrđena bitna obilježja krivičnog djela za koje su proglašeni krivim, pa da je proizvoljno primijenjeno materijalno pravo. U vezi s tim ukazuju da je pogrešno činjenično utvrđenje i pravna kvalifikacija na temelju kojih je zaključeno da su krivično djelo počinili činjenjem i nečinjenjem, da niti u jednoj presudi nije navedeno zašto treba da se smatraju službenim licima u institucijama BiH, da nije utvrđen imovinski cenzus i direktni umišljaj a što, po mišljenju apelanta Ajkunića, upućuje i na povredu principa *in dubio pro reo*. Najzad, svi apelanti smatraju da su kao počinioci krivičnog djela mogli biti proglašeni samo svi članovi Komisije, s obzirom da su svi imali jednaka prava i obaveze i da je za punovažnost odluka bilo potrebno da za njih glasa pet članova Komisije pa da im je stavljen na teret, kao minimum, i dio nečinjenja ostalih članova Komisije, za koje su i sudovi zaključili da su svojim nečinjenjem doprinijeli izvršenju krivičnog djela. Najzad, u prilog tvrdnji o proizvoljnoj primjeni materijalnog prava apelant Šego je ukazao i na odluku o kazni u osporenoj drugostepenoj presudi. S tim u vezi je posebno ukazao da se drugostepeni sud rukovodio štetom koja je nanijeta BiH iako takva šteta nije utvrđena u toku postupka, odnosno prvi put se spominje u žalbi Tužilaštva BiH na osporenu prvostepenu presudu da je odluka o povećanju kazne zasnovana na šteti koja nije ni utvrđena, odnosno na broju oštećenih prevoznika uz zanemarivanje da se radi o potencijalno oštećenim prevoznicima, kao i činjenice da se ne

radi o osam prevoznika koji nisu dobili dozvolu već o pet jer su od osam pobrojanih tri dobila dozvole nakon što su uložili prigovor.

55. Apelanti tvrde da su sve ovo isticali u svojim žalbama na osporenu prvostepenu presudu, ali da se drugostepeni sud o njihove navode oglušio, paušalno se pozivajući na razloge i obrazloženja iz prvostepene presude, kao i propuštanjem da se izjasni o pojedinim žalbenim navodima, zbog čega smatraju da je obrazloženje drugostepene presude manjkavo, kao i da je drugostepeni sud na ovaj način učinio njihovo pravo na žalbu iluzornim. U prilog ovih tvrdnji ističu i da je drugostepeni sud žalbene navode o povredi odredba postupka suprotno ZKPBiH ispitivao kao pogrešno utvrđeno činjenično stanje.

56. Apelant Šekara tvrdi da mu je povrijeđeno i pravo na žalbu iz člana 2. Protokola 7 uz Evropsku konvenciju. On smatra da iz drugostepene presude proizlazi da njegova žalba na prvostepenu presudu nije „suštinski preispitana“, već predstavlja odluku kojom je pravo na žalbu samo „formalno ispoštovano“ i da je Apelaciono vijeće, protivno članu 306. ZKPBiH i članu 2. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju, vršilo selektivno ispitivanje žalbenih razloga, pri čemu je pojedinim žalbenim razlozima dalo drugi smisao od onoga koji oni imaju, odnosno klasifikovalo po vlastitom nahođenju (bitne odredbe ZKP-a podvodi pod pogrešno i nepotpuno činjenično stanje), tako da o njima ili uopće nije odlučivalo, ili je odlučivalo u okviru izvršene klasifikacije, pa je te žalbene razloge smatralo neosnovanim, a da pri tome nije dalo obrazloženje za svoje pravne stavove. U suštini, na gotovo identičnim navodima, apelant Šego temelji tvrdnju da mu je uskraćeno pravo na žalbu, te dovedena u pitanje pravičnost i fer postupak protiv njega, odnosno da mu je povrijeđeno pravo na pravično suđenje. Po njegovom mišljenju samovoljno kvalificiranje navoda o povredi odredaba postupka kao navoda o pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju motivirano je i činjenicom da se Ustavni sud, u postupku odlučivanja o apelaciji, ne upušta u ocjene navoda o pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju.

57. Najzad, apelant Ajkunić tvrdi da mu je osporenim presudama povrijeđeno pravo na opću zabranu diskriminacije iz člana 1. Protokola broj 12 u vezi s pravom iz člana 14. ZKPBiH, te da je prekršen princip pravne sigurnosti iz člana I/2. Ustava BiH čiji sastavni dio čini obaveze jednakog postupanja javnih vlasti prema svim građanima. Naveo je da su se svi članovi Komisije, kada je u pitanju njihov rad u Komisiji, nalazili u istoj ili veoma sličnoj situaciji. Stoga se, po apelantovom mišljenju, nameće pitanje da li je moguće voditi krivični postupak protiv jednog dijela članova Komisije, a protiv drugih odustati od optužnice i predložiti ih kao svjedoke optužbe, a ovo pitanje je aktuelno bez obzira da li je neko interno faktički više ili manje radio u Komisiji, jer je ovdje dominantna formalna odgovornost za nekog ko je izabran u određenu komisiju i ko je, bez bilo kakvog prigovora, faktički i formalno učestvovao na potpuno ravnopravnoj osnovi u radu Komisije, a kojoj se

stavlja na teret da je radila zloupotrebljavajući svoj položaj. Kriterij „dominantnih uloga“ pojedinih članova unutar komisije, koji je trebao opravdati različit tretman ljudi u istoj ili sličnoj situaciji, naveden je paušalno jer je suprotan činjenicama predmeta, jer činjenice predmeta ne mogu opravdati ostala četiri člana Komisije da budu ekskulpirani od krivičnog postupka. Jedan te isti činjenični supstrat prvobitno je teretio sve članove, da bi se naknadno tumačio sasvim suprotno, bez bilo kakvog razumnog obrazloženja. Kada na ovakav način Tužiteljstvo BiH određuje uloge „optuženih“ i „svjedoka“ to, po apelantovome shvaćanju, izaziva osjećaj pravne nesigurnosti kod građana, jer građanin ne može da prepozna u zakonu koji kriteriji su odlučujući da organi javne vlasti odrede ovakve uloge. Apelant ovo posebno ističe u kontekstu člana 17. ZKPBiH koji jasno propisuje obavezu organa gonjenja da svakog procesuiranog ukoliko postoje dokazi da je učinjeno krivično djelo, dakle ne radi se o diskrecionom pravu tužioca, već o obavezi, što ukazuje da i princip akuzatornosti sadržan u članu 16. ZKPBiH ima svoje granice u smislu da se mora tumačiti sistemski, uzimajući u obzir član 17. ZKPBiH. Stoga, ekskulpacija za čin svjedočenja u zakonu ne postoji.

b) Odgovor na apelaciju

58. Sud BiH se u iscrpnom odgovoru na apelacije osvrnuo na navode koje su apelanti istakli u apelaciji, ukazujući da se o pitanjima koja apelanti pokreću u apelaciji Apelaciono vijeće dovoljno jasno i precizno izjasnilo u obrazloženju presude o žalbi apelanata.

59. Naime, ocjenjujući navode apelacija kojim se ukazuje na korištenje navodno nezakonitih dokaza u predmetnom krivičnom postupku, istaknuto je da je Apelaciono vijeće svoj sud i ocjenu istovjetnog prigovora iznijelo u svojoj odluci konstatirajući da je prvostepeno vijeće prvenstveno utvrdilo da se u konkretnom slučaju ne radi o nezakonito pribavljenim dokazima, budući da je nesporno utvrđeno da su imenovani svjedoci prilikom saslušanja pred Tužilaštvom evidentno upoznati sa svojim pravima i obavezama, kao i da nisu stavili nikakve primjedbe na zapisnik o saslušanju pred Tužilaštvom, niti su tokom neposrednog saslušanja pred Sudom izjavili da je davanje njihovih izjava iznudio bilo ko, pa ni Tužilaštvo BiH, te da je, konačno, prvostepeno vijeće ispravno zaključilo da se pobijana presuda ne zasniva na navedenim dokazima (zapisnicima o saslušanju svjedoka pred Tužilaštvom BiH) već isključivo na kazivanju ovih svjedoka datim neposredno na glavnom pretresu. Dakle, iskaze osporavanih svjedoka prvostepeno vijeće je cijenilo tako da su oni okarakterizirani kao zakoniti dokazi, a Apelaciono vijeće ih je kao takve i prihvatilo. Stoga je Sud BiH zaključio da su ovi navodi apelanata neosnovani.

60. U pogledu prigovora da je neutemeljeno i paušalno tumačena materijalna odredba člana 220. stav 1. KZBiH, posebno s aspekta subjektivnog odnosa osuđenih lica prema izvršenju inkriminiranih radnji, tačnije njihovog umišljaja, u okviru kojih se polemiše i posebno akcentira da se pogrešno

činjenično utvrđenje, koje je navodno nezakonito, dovodi u vezu sa zakonskom definicijom predmetnog krivičnog djela, po ocjeni Apelacionog vijeća ne dovode u pitanje valjanost donesenih osporavanih odluka, niti takvi prigovori po svojoj suštini mogu dovesti u pitanje sudske odluke u konkretnom predmetu, budući da je očigledno da se njima posve neosnovano osporavaju činjenične inkriminacije koje su stavljene na teret apelantima (koje kao takve ne mogu biti predmet odlučivanja Ustavnog suda), a koje su u postupku posve pravilno cijenjene i dovedene u vezu sa zakonskim okvirom krivičnog djela zloupotrebe položaja ili ovlaštenja, što je nesporno na decidan i jasan način obrazloženo u pobijanim presudama.

61. Dakle, Sud BiH je smatrao, što se tiče bitnih elemenata predmetnog krivičnog djela za koje su apelanti proglašeni krivim, da iz provedenih dokaza nedvojbeno proizlazi da su apelanti kao službene i odgovorne osobe Ministarstva komunikacija i prometa BiH, s ciljem da pribave imovinsku korist drugom, iskoristili svoj službeni položaj i prekoračili granice svog službenog položaja, na koji način su teško povrijedili prava drugih pravnih lica, te im nanijeli štetu uskraćujući im pravo na dodjelu CEMT dozvola, odnosno pravo na sticanje dobiti po osnovu izdatih CEMT dozvola, pružanjem prevoznčkih usluga.

62. S obzirom na navedeno, Sud BiH je na kraju zaključio da su osporene presude pravilne i zakonite, predloživši da se apelacije odbiju kao neosnovane.

63. Tužilaštvo BiH je u odgovoru na apelacije istaklo da bi apelacije trebalo odbaciti kao očigledno neosnovane, s obzirom da predočene činjenice svih apelanata ni na koji način ne opravdavaju navode o kršenju prava zagwarantiranih Ustavom Bosne i Hercegovine, a naročito zbog toga što se traži ocjena obrazloženja osporenih presuda u pogledu činjeničnih zaključaka i tvrdnji prvostepenog i drugostepenog vijeća Suda BiH, što je izvan nadležnosti Ustavnog suda.

64. U vezi s apelacionim navodima da u presudama nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama u pogledu zaključaka suda kojim su apelanti po prethodnom međusobnom dogovoru podijelili prevoznike po nacionalnoj osnovi i na taj način omogućili pojedinim pravnim licima dobijanje CEMT dozvola suprotno podzakonskom aktu, tj. Pravilniku, Tužilaštvo BiH je istaklo da je Sud BiH pravilno, a prije svega primjenom materijalnih dokaza i saslušanjem svjedoka, proizveo zaključak da je postojao međusobni dogovor apelanata radi izvršenja predmetnog krivičnog djela. Tužilaštvo BiH se ukratko osvrnulo na obrazloženje osporenih presuda, te posebno istaklo da je netačan navod da su apelanti imali samo četiri dana da riješe kompletnu dokumentaciju, odnosno da riješe 443 zahtjeva koje su dostavili prevoznici. Tužilaštvo je istaklo da je Sud BiH u toku postupka utvrdio da apelanti nisu bili zaduženi za evidenciju prispjele dokumentacije koju su prevoznici slali, već su tu obavezu imala dva pripravnika koji su na osnovu prispjele dokumentacije napravili tabelu i

tako popunjenu tabelu dostavili apelantima koji su raspodjelu izvršili isključivo na osnovu te Tabele, s obzirom da nikakvu drugu evidenciju nisu imali.

65. U pogledu navoda apelacija da ZKPBiH ne poznaje situaciju kada je određeno lice bilo optuženo a potom se pojavi kao svjedok, Tužilaštvo BiH je istaklo da je prvostepeno vijeće detaljno obrazložilo da su iskazi ovih svjedoka uvjerljivi i tačni, s obzirom da su svjedoci Ekrem Spahić, Selim Kopic, Dario Bušić i Radovan Dragaš bili članovi Komisije i imali neposredna saznanja o načinu dodjele CEMT dozvola. Također je istaknuto da je Sud BiH u svojoj praksi zauzeo stajalište da nema zakonskih smetnji da lice koje je optuženo bude saslušano kao svjedok u istom predmetu (predmeti: *Zijad Turković i dr. i Haris Čaušević i dr.*).

66. Kada je riječ o umišljaju kod apelanata, Tužilaštvo BiH smatra da je on na osnovu prezentiranih dokaza apsolutno dokazan.

67. Konačno, Tužilaštvo BiH je istaklo da je Sud BiH prilikom vođenja glavnog pretresa razmatrao i činjenice *in peius* koje su usko povezane s institutom *in dubio pro reo* koje pogoduju optuženima, međutim Sud BiH je nakon detaljne analize svih činjenica zaključio da postoje čvrsti dokazi i da je Sud BiH čvrstog ubjeđenja da su apelanti *izvan svake razumne sumnje* počinili u izreci opisano krivično djelo iz člana 220. stav 1. KZBiH.

V. Relevantni propisi

68. **Krivični zakon Bosne i Hercegovine** («Službeni glasnik BiH» br. 3/03,32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06 i 32/07) u relevantnom dijelu glasi:

Osnovni pojmovi

Član 1.

(3) Službena osoba je izabrani ili imenovani funkcioner u organima zakonodavne, izvršne i sudske vlasti Bosne i Hercegovine i u drugim državnim i upravnim ustanovama ili službama koje vrše određene upravne, stručne i druge poslove u okviru prava i dužnosti vlasti koja ih je osnovala; osoba koja stalno ili povremeno vrši službenu dužnost u navedenim upravnim organima ili ustanovama; ovlaštena osoba u privrednom društvu ili u drugoj pravnoj osobi kojoj je zakonom ili drugim propisom donesenim na osnovu zakona povjereno vršenje javnih ovlaštenja, a koja u okviru tih ovlaštenja vrši određenu službenu dužnost, te druga osoba koja vrši određenu službenu dužnost na osnovu ovlaštenja iz zakona ili drugog propisa donesenog na osnovu zakona.

(4) Kad je kao učinilac određenog krivičnog djela označena službena osoba, osobe iz stava 3. ovog člana mogu biti učinilaci tih djela, ako iz obilježja pojedinog krivičnog djela ili iz pojedinog propisa ne proizilazi da učinilac može biti samo neka od tih osoba.

(5) Odgovorna osoba je osoba u privrednom društvu ili drugoj pravnoj osobi kojoj je s obzirom na njenu funkciju ili na osnovu posebnog ovlaštenja povjeren određeni krug poslova koji se odnose na primjenu zakona ili propisa donesenih na osnovu zakona ili općeg akta privrednog društva ili druge pravne osobe u upravljanju i rukovanju imovinom, ili se odnose na rukovođenje proizvodnim ili nekim drugim privrednim procesom ili na nadzor nad njima. Odgovornom osobom smatra se i službena osoba u smislu stava 3. ovog člana kad su u pitanju radnje kod kojih je kao učinilac označena odgovorna osoba, a nisu propisane kao krivično djelo u odredbama glave o krivičnim djelima protiv službene i druge odgovorne dužnosti, ili odredbama o krivičnim djelima učinjenim od strane službene osobe propisanim u nekoj drugoj glavi ovog zakona ili drugim zakonom Bosne i Hercegovine.

(6) Kad je kao učinilac krivičnih djela označena službena ili odgovorna osoba, sve osobe iz st. 3. i 5. ovog člana mogu biti učinioци tih djela, ukoliko iz zakonskih obilježja pojedinog krivičnog djela ne proizilazi da učinilac može biti samo neka od tih osoba.

Umišljaj

Član 35.

(1) Krivično djelo može biti učinjeno s direktnim ili eventualnim umišljajem.

(2) Učinitelj postupa s direktnim umišljajem kada je bio svjestan svog djela i htio njegovo učinjenje.

(3) Učinitelj postupa s eventualnim umišljajem kada je bio svjestan da zbog njegovog činjenja ili nečinjenja može nastupiti zabranjena posljedica, ali je pristao na njeno nastupanje.

Zloupotreba položaja ili ovlaštenja

Član 220. st. 1.

(1) Službeno ili odgovorno lice u institucijama Bosne i Hercegovine koje iskorištavanjem svog službenog položaja ili ovlaštenja, prekoračivši granice svog službenog ovlaštenja ili ne izvršivši svoje službene dužnosti, pribavi sebi ili drugom

kakvu korist, drugom nanese kakvu štetu ili teže povrijedi prava drugog, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

69. Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik BiH» br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09 i 16/09) u relevantnom dijelu glasi:

Član 285.

Presuda kojom se optuženi oglašava krivim

(1) U presudi kojom se optuženi oglašava krivim, Sud će izreći:

a) za koje se krivično djelo optuženik oglašava krivim, uz navođenje činjenica i okolnosti koje čine obilježja krivičnog djela, kao i onih od kojih ovisi primjena određene odredbe krivičnog zakona,

(...)

Član 290.

Sadržaj presude

(...)

(4) Ako je optuženi oglašen krivim, izreka presude mora obuhvatiti potrebne podatke iz člana 285. ovog zakona, a ako je oslobođen od optužbe ili je optužba odbijena, izreka presude mora obuhvatiti opis djela za koje je optužen i odluku o troškovima krivičnog postupka i imovinskopravnom zahtjevu, ako je bio postavljen.

(...)

(6) U obrazloženju presude Sud će iznijeti razloge za svaku tačku presude.

(7) Sud će određeno i potpuno iznijeti koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane, dajući naročito ocjenu vjerodostojnosti protivrječnih dokaza, iz kojih razloga nije uvažio pojedine prijedloge stranaka, iz kojih razloga je odlučio da se ne sasluša neposredno svjedok ili vještak čiji je iskaz pročitao, kojim razlozima se rukovodio pri rješavanju pravnih pitanja, a naročito pri utvrđivanju da li postoji krivično djelo i krivična odgovornost optuženog i pri primjenjivanju određenih odredaba krivičnog zakona na optuženog i njegovo djelo.

(8) Ako je optuženom izrečena kazna, u obrazloženju će se navesti koje je okolnosti Sud uzeo u obzir pri odmjeravanju kazne. Sud će posebno obrazložiti kojim se razlozima rukovodio pri odluci da kaznu treba ublažiti ili optuženog osloboditi od

kazne ili izreći uvjetnu osudu ili da treba izreći mjeru sigurnosti ili oduzimanje imovinske koristi.

Član 297.

Bitne povrede odredaba krivičnog postupka

(1) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji:

(...)

i) ako se presuda zasniva na dokazu na kome se po odredbama ovog zakona ne može zasnivati presuda,

k) ako je izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili ako presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama.

70. Zakon o međunarodnom i međuentitetskom cestovnom prevozu („Službeni glasnik BiH“ broj 1/02) u relevantnom dijelu glasi:

Član 4. tačka 4.

„dozvola“ je dokument, izdat od strane nadležnog organa predviđenog ovim zakonom ili međunarodnim ugovorom, na osnovu koga se prijevozniku dozvoljava obavljanje međunarodnog prijevoza;

Član 28. st. 1. i 4.

Dozvole za prijevoz roba koje nadležnom ministarstvu dostave nadležni organi drugih država i Konferencija evropskih ministara transporta (CEMT), domaćim prijevoznicima izdaje nadležno ministarstvo.

Bliže odredbe o kriterijima, postupku i načinu raspodjele stranih dozvola za prijevoz roba domaćim prijevoznicima, pravilnikom propisuje ministar.

71. Pravilnik o kriterijima, postupku i načinu raspodjele stranih dozvola za prevoz tereta domaćim prevoznicima („Službeni glasnik BiH“ broj 35/02) u relevantnom dijelu glasi:

Član 3.

Raspodjelu bilateralnih i CEMT dozvola obavlja Ministarstvo.

Ministarstvo dozvole, koje dobije od stranih država, raspodjeljuje na nadležna ministarstva entiteta i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: nadležna ministarstva) i to:

za prijevoznike iz Federacije Bosne i Hercegovine raspodjeljuje 2/3 dozvola, koje distribuira Ministarstvo prometa i komunikacija Federacije Bosne i Hercegovine,

za prijevoznike iz Republike Srpske raspodjeljuje 1/3 dozvola, koje distribuira Ministarstvo saobraćaja i veza Republike Srpske,

za prijevoznike iz Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine raspodjela se obavlja iz kvote koja se dodjeljuje Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj.

Raspodjelu i distribuciju CEMT dozvola prijevoznicima obavlja Ministarstvo.

Član 17.

Ministarstvo, u skladu sa uputstvom CEMT-a, svake godine raspodjeljuje CEMT dozvole domaćim prijevoznicima, uz uvažavanje kriterija, načina i postupka propisanih Zakonom i ovim pravilnikom.

Ministarstvo, putem sredstava javnog informiranja, obavještava prijevoznike o roku za podnošenje zahtjeva, potrebnoj dokumentaciji, minimalnim uvjetima i osnovnim kriterijima za učestvovanje u dodjeli CEMT dozvole.

Prijedlog podjele CEMT dozvola korisnicima priprema Komisija za raspodjelu CEMT dozvola (u daljem tekstu: Komisija), najkasnije do 30. novembra tekuće godine.

Komisiju čine predstavnici Ministarstva, koje rješenjem imenuje ministar civilnih poslova i komunikacija.

Član 19.

Zahtjev za dobijanje CEMT dozvole zainteresovani prijevoznik dostavlja Ministarstvu u određenom roku i na propisanom obrascu (Prilog 5).

U zahtjevu se navodi slijedeće:

- o broj dozvola;*
- o vrsta dozvola ;*
- o period korištenja.*

Prijevoznik uz zahtjev prilaže slijedeću dokumentaciju:

- 1. potvrdu o razvrstavanju poslovnog subjekta prema djelatnosti;*
- 2. potvrdu o izmirenom porezu za prethodni period tekuće godine;*
- 3. potvrdu o uplati doprinosa za invalidsko-penziono osiguranje za zaposlene;*
- 4. potvrdu o broju dobijenih bilateralnih dozvola koje važe za Austriju i Italiju;*
- 5. kopije saobraćajnih dozvola i licenci za obavljanje međunarodnog prijevoza tereta;*
- 6. certifikate o usklađenosti sa tehničkim propisima za vozila sa karakteristikama EKO-1, EKO-2 i EKO-3;*

7. *certifikat o usklađenosti sa tehničkim i sigurnosnim propisima CEMT rezolucije u skladu sa testiranim vrijednostima i sistemima kočenja;*

8. *dokaz o izvršenoj uplati takse za zahtjev u visini utvrđenoj Zakonom o administrativnim taksama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 14/99 i 32/00).*

Zahtjev prijevoznika koji je dostavljen nakon određenog roka za predaju, kao i zahtjeve sa nepotpunom ili netačnom dokumentacijom, Ministarstvo neće razmatrati.

Ministarstvo ima pravo provjere priložene dokumentacije, putem nadležnih organa u Bosni i Hercegovini.

Zahtjevi prijevoznika registrirani u tekućoj godini djelidbenog perioda rješavat će se samo ukoliko bude ostalo nepodijeljenih CEMT dozvola u redovnom postupku raspodjele.

Vozila kupljena u tekućoj godini raspodjele ne utiču na dodjelu većeg broja CEMT dozvola za Austriju i Italiju.

Član 20.

Prijevoznik koji nije zadovoljan raspodjelom CEMT dozvola može pismenim putem podnijeti prigovor Komisiji u roku od osam dana od dana prijema odluke.

Komisija je obavezna odlučiti po prigovoru prijevoznika u roku od 15 dana od dana od dana prijema prigovora.

Na odluku Komisije po prigovoru, prijevoznik ima pravo uložiti žalbu Ministarstvu u roku od osam dana od dana prijema odluke.

Protiv rješenja Ministarstva, koje je konačno u upravnom postupku, može se pokrenuti upravni spor kod Suda Bosne i Hercegovine.

72. Odluka o imenovanju komisije za raspodjelu CEMT dozvola za 2007. godinu (ministar Ministarstva komunikacija i prometa BiH 2006. godine) u relevantnom dijelu glasi:

Član 2.

Komisija je dužna da u skladu sa odredbama Pravilnika o kriterijima, postupku i načinu raspodjele stranih dozvola za prijevoz domaćim prijevoznicima („Službeni glasnik BiH“ broj 35/02) i kriterijima za raspodjelu CEMT dozvola, sačini prijedlog raspodjele CEMT dozvola, odluči o prigovorima na prijedlog raspodjele CEMT dozvola i donese odluku o raspodjeli CEMT dozvola.

Komisija je dužna dostaviti ministru komunikacija i transporta konačnu listu raspodjele CEMT dozvola potpisanu od strane svih članova komisije kao i izvještaj o radu.

73. Poslovník o radu Komisije za raspodjelu CEMT dozvola za 2007. godinu relevantnom dijelu glasi:

Član 2.

Komisija organizira i vodi postupak raspodjele CEMT dozvola i s tim u vezi donosi odluke i druge akte u skladu sa Zakonom o međunarodnom i međuentitetskom cestovnom prometu i Pravilnikom o kriterijima, postupku i načinu raspodjele stranih dozvola za prevoz domaćim prevoznicima.

Član 3.

O utvrđivanju bližih kriterija za raspodjelu i o konačnoj raspodjeli CEMT dozvola, Komisija odlučuje u punom sastavu. Odluka je punovažna ako je za nju glasalo najmanje 5 (pet) članova Komisije. Član Komisije ne može biti suzdržan od glasanja.

Član 5.

Odluku o utvrđivanju jedinstvene liste raspodjele CEMT dozvola za 2007. godinu, Komisija će objaviti na službenoj stranici Ministarstva a zatim pojedinačno obavijestiti prijevoznika o vrsti i broju CEMT dozvola koja im je dodijeljena.

Član 6.

Komisija je dužna, po okončanju postupka raspodjele CEMT dozvola za 2007. godinu, ministru komunikacija i prometa dostaviti Izvještaj sa pregledom prevoznika i vrsti i broju dodijeljenih dozvola.

VI. Dopustivost

74. U skladu s članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

75. U skladu s članom 18. stav 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku kojeg je koristio.

76. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2 K 003346 12 Kž 2 od 3. juna 2013. godine protiv koje nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, osporenu presudu apelanti su primili u periodu od 17. jula do 25. augusta 2013. godine a apelacije su podnesene u periodu od 21. augusta do 18. septembra 2013. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 18. stav 1. Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 18. st. 3. i 4. Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva niti je očigledno (*prima facie*) neosnovana.

77. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, te člana 18. st. 1, 3. i 4. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

78. Apelanti pobijaju navedene presude tvrdeći da su tim presudama povrijeđena njihova prava iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije. Apelant Šekara još tvrdi da mu je prekršeno pravo iz člana 2. Protokola broj 7. Najzad, apelant Ajkunić još tvrdi da je prekršen član I/2. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi s članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju.

Pravo na pravično suđenje

79. Član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.

80. Član 6. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]

81. U suštini, opširne tvrdnje apelanata o povredi prava na pravično suđenje odnose se na prigovore koji se tiču obrazloženja osporenih presuda u vezi s pitanjima primjene materijalnog prava, zakonitosti odnosno prihvatljivosti dokaza na kojim su zasnovane osporene presude, brižljive i savjesne ocjene dokaza optužbe i odbrane, te utvrđenog činjeničnog stanja. Pri tome, apelanti posebno ukazuju na osporenu drugostepenu presudu tvrdeći da se drugostepeni sud uopće nije upuštao u ispitivanje njihovih žalbenih navoda već da se samo paušalno pozvao na zaključke i obrazloženja prvostepenog suda, zbog čega smatraju da je njihovo pravo na žalbu i pravo na odbranu učinjeno iluzornim.

82. Ustavni sud podsjeća da, prema ustaljenoj praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud) i Ustavnog suda, član 6. stav 1. Evropske konvencije obavezuje sudove, između ostalog, da obrazlože svoje presude. Ova obaveza, međutim, ne može biti shvaćena kao obaveza da se u presudi iznesu svi detalji i daju odgovori na sva postavljena pitanja i iznesene argumente (vidi Ustavni sud, odluke br. *U 62/01* od 5. aprila 2002. godine i *AP 352/04* od 23. marta 2005. godine). Kada je u pitanju odluka višeg suda dovoljno je da obrazloženje odluke sadrži slaganje s utvrđenjem nižestepenog ili sudećeg suda tako što će viši sud u obrazloženje svoje odluke inkorporirati ili uputiti na razloge i obrazloženja nižestepenog suda ili na drugi način ukazati da se slaže s njima (vidi Evropski sud, *Garcia Ruiz protiv Španije*, 1999-I, 31 EHRR 589 GC). Najzad, kada se radi o odluci višeg suda suštinski zahtjev je da viši sud ukaže da je razmotrio pitanja istaknuta u žalbi koja su bila od suštinskog značaja; da je, u slučaju neslaganja s odlukom nižestepenog suda, neslaganja zasnovao na njenoj procjeni (vidi Evropski sud, *Helle protiv Finske*, 1997-VIII, 26 EHRR 159) i da žalbu nije odbio prije nego što ju je prethodno razmotrio (vidi Evropski sud, *Lindner i Hammermayer protiv Rumunije*, HUDOC (2002)).

83. Apelanti tvrde da su u osporenim presudama izostali razlozi i obrazloženja u pogledu elementa bića krivičnog djela za koje su proglašeni krivim. S tim u vezi ukazuju da su izreka i obrazloženje osporene prvostepene presude protivrječni, da su na ovaj propust izričito ukazali u izjavljenim žalbama, ali da oni nisu otklonjeni ni osporenom drugostepenom presudom iako je to, u skladu s članom 297. ZKPBiH, bitna povreda odredaba krivičnog postupka, zbog koje prvostepena presuda, u skladu s članom 315. istog zakona mora biti ukinuta.

84. U konkretnom slučaju apelanti su proglašeni krivim za krivično djelo zloupotrebe položaja ili ovlaštenja iz člana 220. stav 1. KZBiH. U vezi s tim Ustavni sud zapaža da iz zakonskog određenja ovog krivičnog djela proizlazi da počinilac ovog krivičnog djela može biti samo službeno ili odgovorno lice u institucijama BiH. Zatim, da bi ovo djelo postojalo ovo lice mora iskoristiti službeni položaj ili ovlaštenje, ili prekoračiti granice službenog ovlaštenja, ili ne vršiti službene dužnosti. Djelo se smatra dovršenima kada je službeno lice sebi ili drugom pribavilo kakvu korist, drugom nanijelo štetu ili je teže povrijedilo pravo drugog. Najzad, ovo djelo može biti počinjeno samo s direktnim umišljajem.

85. Ustavni sud zapaža da su u konkretnom slučaju apelanti proglašeni krivim da su kao službena i odgovorna lica Ministarstva, odnosno apelant Šego kao predsjednik Komisije, a apelanti Šekara i Ajkunić kao članovi, iskoristili svoj službeni položaj odnosno prekoračili granice svog službenog ovlaštenja tako što su s ciljem da pribave imovinsku korist odabranim pravnim licima donijeli odluku o raspodjeli CEMT dozvola, te izvršili raspodjelu CEMT dozvola na način opisan u

izreci prvostepene presude iako su znali da je takav način raspodjele protivan čl. 3. i 17. Pravilnika i Poslovnika o radu, te protivan uvjetima iz člana 19. Pravilnika i Obavještenja.

86. Apelanti tvrde da nisu mogli samo njih trojica biti proglašeni krivim za donošenje odluke jer je za to bilo potrebno najmanje pet od sedam članova Komisije, da je odluka Komisije donijeta jednoglasno, da je konačnu odluku donosio ministar a ne Komisija, te da su svi članovi Komisije imali jednaka prava i obaveze. S tim u vezi izričito ukazuju da drugostepeni sud ovaj njihov žalbeni navod nije suštinski razmotrio već se samo paušalno pozvao na obrazloženje iz prvostepene presude.

87. Ustavni sud ukazuje da iz odredbi Zakona o prevozu proizlazi da je Ministarstvo nadležni organ za raspodjelu dozvola za prevoz robe domaćim pravnim licima koje mu dostavi Konferencija evropskih ministara transporta (CEMT). Zatim Ministarstvo, kao organ uprave, u postupku odlučivanja o pravima iz svoje oblasti, postupi u skladu sa Zakonom o upravnom postupku. U skladu s članom 29. navedenog Zakona, rukovodilac organa može posebnim rješenjem ovlastiti drugu službenu osobu istoga organa da rješava u upravnim stvarima iz određene vrste upravnih poslova u kojem slučaju ovlaštenje za rješavanje podrazumijeva i vođenje postupka koji prethodi rješavanju.

88. Ustavni sud primjećuje da je članom 2. Odluke kojom su apelanti imenovani za predsjednika i članove Komisije određeno da je Komisija dužna da, u skladu s Pravilnikom i kriterijima za raspodjelu CEMT dozvola, sačini prijedlog raspodjele dozvola, odluči o prigovorima na prijedlog raspodjele dozvola, donese odluku o raspodjeli CEMT dozvola i dostavi ministru konačnu listu raspodjele CEMT dozvola, potpisanu od svih članova Komisije. Zatim, Poslovníkom o radu, koji je usvojila Komisija, bilo je utvrđeno da Komisija organizira i vodi postupak raspodjele dozvola i s tim u vezi donosi odluke (član 2), da o utvrđivanju bližih kriterija za raspodjelu i o konačnoj raspodjeli dozvola Komisija odlučuje u punom sastavu i da je odluka punovažna ako je za nju glasalo najmanje pet članova Komisije, s tim da član Komisije ne može biti suzdržan (član 3), te da Odluku o utvrđivanju jedinstvene liste raspodjele dozvola Komisija objavljuje na službenoj stranici Ministarstva (član 5).

89. Imajući u vidu citirane odredbe proizlazi da je za prekoračenje službenog ovlaštenja apelantata kao predsjednika i članova Komisije bilo potrebno odgovoriti na pitanje da li se službeno ovlaštenje koje je prenijeto na Komisiju sastojalo samo u ovlaštenju za vođenje postupka koji prethodi rješavanju upravne stvari - dodjele dozvola ili je na Komisiju bilo prenijeto i ovlaštenje da riješi upravnu stvar - dodjelu dozvola, odnosno da li je ovo ovlaštenje podrazumijevalo i donošenje konačne odluke. Ovo posebno kad se ima u vidu da je članom 20. Poslovnika bilo regulirano da se na odluku Komisije po prigovoru može izjaviti žalba Ministarstvu i da u tom slučaju odluka Ministarstva

predstavlja konačnu odluku u upravnom postupku, a apelanti su proglašeni krivim da su iskoristili službeni položaj i prekoračili granice ovlaštenja *donošenjem odluke* o raspodjeli dozvola.

90. Zatim, Ustavni sud primjećuje da je članom 5. Poslovnika o radu Komisije bilo određeno da o konačnoj raspodjeli CEMT dozvola Komisija odlučuje u punom sastavu i da je odluka punovažna ako je za nju glasalo pet članova Komisije, s tim da niti jedan član ne može biti suzdržan. Apelanti su u toku postupka pred redovnim sudovima izričito ukazivali na ovu odredbu Poslovnika, međutim, iz obrazloženja osporenih presuda ne proizlazi da su je, bilo prvostepeni bilo drugostepeni sud, cijenili pri zaključku da su apelanti (a ne Komisija) donijeli konačnu odluku. S tim u vezi Ustavni sud primjećuje da iz zapisnika sa sastanka Komisije od 19. decembra 2006. godine, kako je interpretiran u obrazloženju prvostepene presude, proizlazi da su sastanku prisustvovali apelanti, Selim Kopic i Ekrem Spahic, kao članovi Komisije, te Lidija Knezevic, zapisničar. Na ovom sastanku je konstatirano da je Komisija dostavila konačnu listu raspodjele CEMT dozvola i ponudila da se ova lista usvoji što je jednoglasno prihvaćeno (od pet prisutnih članova Komisije), te je usaglašeno da se ona i objavi na službenoj stranici. Imajući u vidu citiranu odredbu Poslovnika proizlazi da je listu koja je u zapisniku označena kao konačna prethodno trebala usvojiti Komisija u punom sastavu i da je za nju glasalo pet članova, s tim da niti jedna član nije mogao biti suzdržan. Ukoliko je jednoglasno usvojena lista na ovom sastanku bila konačna lista, onda ona i nije mogla biti punovažna jer u njenom usvajanju nisu učestvovali svi članovi Komisije iako je za nju jednoglasno glasalo pet prisutnih članova. U svakom slučaju, s obzirom da se u obrazloženjima osporenih odluka ne spominje niti jedna druga lista odnosno odluka o dodjeli dozvola, proizlazi da ni ovu nisu donijeli samo apelanti što im je stavljeno na teret, već da je odluku donijela Komisija, odnosno pet članova Komisije koji su glasali za donošenje.

91. Zatim, apelantima je stavljeno na teret da su po prethodnom međusobnom dogovoru podijelili prispjele zahtjeve po nacionalnom ključu pa da je apelant Šego razmotrio zahtjeve i *odlučio o raspodjeli* dozvola „hrvatskim“ prevoznicima“, apelant Šekara „srpskim prevoznicima“, te apelant Ajkunić „bošnjačkim prevoznicima“. Ustavni sud primjećuje da iz obrazloženja osporene prvostepene presude proizlazi da je na temelju provedenih dokaza utvrđeno da se Komisija podijelila u tri grupe po nacionalnom ključu, da su grupe podijelile zahtjeve prevoznika po nacionalnom ključu, da je jedna grupa, u kojoj su bili apelant Šego i Dario Bušić, odlučivala o dodjeli i dodijelila dozvole hrvatskim prevoznicima, druga grupa u kojoj su bili apelant Šekara i Radovan Dragaš odlučivala je o dodjeli dozvola i dodijelila dozvole srpskim prevoznicima, treća grupa u kojoj su bili apelant Ajkunić, te Ekrem Spahic i Selim Kopic odlučivala je o dodjeli dozvola i dodijelila dozvole bošnjačkim prevoznicima, odnosno da je Komisija odlučivala podijeljena u tri grupe u okviru kojih su apelanti, svako u svojoj, imali odlučujuću ulogu, pri čemu je teritorijalni princip iskorišten i zloupotrijebljen

kao nacionalni princip pri odlučivanju. S ovakvim zaključkom prvostepenog suda se u cjelini saglasilo i Apelaciono vijeće. Pri tome, iz obrazloženja niti jedne odluke ne proizlazi u čemu se sastojao prethodni međusobni dogovor apelanata, te kako je on ostvaren.

92. Dalje, apelantima je stavljeno na teret da su raspodjelu dozvola izvršili protivno čl. 3. i 17. Poslovnika, kao i da 112 pravnih lica kojim su dodijeljene dozvole nisu ispunjavali uvjete iz člana 19. Pravilnika i Obavještenja, te da osam pravnih lica nije dobilo niti jednu dozvolu iako su ispunjavali uvjete za to.

93. U vezi s tim Ustavni sud zapaža da su apelanti u toku postupka pred redovnim sudovima, kao i u apelaciji, tvrdili da je Komisija raspodjelu dozvola izvršila prema teritorijalnom principu tj. 1/3 RS i 2/3 FBiH, kako je i bilo propisano članom 3. Pravilnika. Ustavni sud primjećuje da iz obrazloženja osporenih presuda ne proizlazi da je u toku postupka i utvrđeno da je konačnom podjelom dozvola ovaj princip prekršen, odnosno da konačnom podjelom raspoloživi kontingent dozvola nije raspodijeljen u omjeru 1/3 za RS i 2/3 za FBiH. Također, iz obrazloženja osporenih presuda ne može se zaključiti da li je sam princip raspodjele 1/3 za RS i 2/3 FBiH tretiran kao podjela po nacionalnom ključu. Naime, iz iskaza svjedoka Jure Dujaka, kako je interpretiran u osporenim presudama, kojem oba suda poklanjaju vjeru, ovaj princip podjele je označen kao podjela po nacionalnom ključu. Ovo tim prije što iz obrazloženja osporenih odluka ne proizlazi na koji način je utvrđeno da su bilo apelanti koji su za to i proglašeni krivim, bilo Komisija odnosno grupe unutar Komisije, kako proizlazi iz obrazloženja osporenih odluka, izvršili podjelu prispjelih zahtjeva i onda o njima odlučivali po nacionalnom ključu, s obzirom da je 112 povlaštenih pravnih lica označeno s nazivom/firmom i sjedištem iz čega se ne može zaključiti zbog čega se smatraju „bošnjačkim“, „hrvatskim“ i „srpskim“.

94. Svakom od apelanta je stavljeno na teret da je odlučio o dodjeli dozvola pojedinačno označenim preduzećima koje je izabrao po nacionalnom ključu iako nisu ispunjavali uvjete iz člana 19. Pravilnika i Obavještenja, tj. uz zahtjev nisu predložili i dokumentaciju koja je zahtijevana.

95. Ustavni sud primjećuje da je članom 19. Pravilnika bilo propisano da zahtjevi prevoznika koji budu dostavljeni nakon određenog roka, kao i zahtjevi s nepotpunom ili netačnom dokumentacijom, neće biti uzeti u razmatranje. Prema utvrđenju redovnih sudova isto upozorenje je sadržalo i Obavještenje u kojem je taksativno bila pobrojana dokumentacija koja je morala biti priložena uz zahtjev. Zatim, iz zapisnika Komisije sa sastanka od 27. novembra 2006. godine, koji je proveden kao dokaz na glavnom pretresu, proizlazi da je Komisija u punom sastavu utvrdila da je 449 zahtjeva podnijeto blagovremeno. Također, na ovom sastanku su pripravnici Ministarstva Emir Horozović i Branko Bratić dobili zadatak da unesu podatke iz prispjele dokumentacije po

Obavještenju. Međutim, iz obrazloženja osporenih presuda ne proizlazi ko je i kako provjeravao da li su uz zahtjeve predloženi i potrebni dokumenti. S tim u vezi Ustavni sud primjećuje da iz zapisnika Komisije sa sastanka od 15. decembra 2006. godine proizlazi da se Komisija podijelila u tri grupe, te da je dogovoreno da se izvrši bodovanje kandidata u skladu s Pravilnikom, Bližim kriterijima, vodeći računa da se ispoštuju svi uvjeti oglasa. S obzirom da je svrha dokumentacije koja se dostavljala uz zahtjev bila da dokaže ispunjenost uvjeta za dodjelu dozvola, a kako je utvrdio i prvostepeni sud, prema navedenom zapisniku proizlazi da su grupe unutar Komisije trebale provjeriti i da li su uz zahtjeve koje su razmatrali predloženi i dokumenti koji su traženi Obavještenjem. Pri tome, iz obrazloženja osporenih presuda proizlazi da pri ocjeni ispunjenosti uvjeta nije ni ostvarivan uvid u originalnu dokumentaciju već u tabele u koje su bili unijeti podaci po Obavještenju. Najzad, a kako je već ukazano u ovoj odluci, s obzirom da oba suda prihvaćaju kao nesporno utvrđeno da se Komisija podijelila u grupe po nacionalnom ključu, da je podijelila zahtjeve po nacionalnom ključu a onda svaka grupa odlučivala i odlučila o dodjeli dozvola hrvatskim, srpskim i bošnjačkim prevoznicima, iz obrazloženja osporenih odluka ne proizlazi kako je svaki od apelanta odlučio da dozvole dobiju označena pravna lica koja nisu ispunjavala uvjete za to.

96. Najzad, apelanti su proglašeni krivim da su *dodjeljivanjem dozvola* povlaštenim preduzećima omogućili sticanje imovinske koristi u neutvrđenom iznosu, te da su nanijeli štetu za osam oštećenih pravnih lica koja nisu dobila niti jednu dozvolu iako su ispunjavali uvjet za to.

97. Apelanti su i u žalbi na prvostepenu presudu kao i u apelaciji ukazivali da je za postojanje bića krivičnog djela za koje su proglašeni krivim korist koja je ostvarena, ako je već označena kao imovinska šteta, mora biti i utvrđena, te isto tako i šteta koja je nekom nanesena. Po njihovim tvrdnjama iz izreke i obrazloženja osporenih odluka nije jasno ni da li su oštećenim licima nanijeli štetu u vidu izmakle dobiti ili su im povrijedili pravo, kao i kako su sva trojica oštetili ova lica ukoliko su već proglašeni krivim da su zahtjeve podijelili po nacionalnom ključu i onda o njima i odlučivali. Najzad, u ovom dijelu su ukazali i da je pogrešan zaključak da je oštećeno osam pravnih lica jer su tri od njih po uložnim pragovima dobili dozvole.

98. S tim u vezi Ustavni sud primjećuje da prema Zakonu o prevozu dozvola podrazumijeva dokument koji je izdao nadležni organ na osnovu kojeg se prevozniku dozvoljava obavljanje međunarodnog prevoza. Istim zakonom je određeno da je prevoznik pravna ili fizička osoba registrirana za međunarodni prevoz. U skladu s navedenim, proizlazi da se postupak raspodjele CEMT dozvole tiče odlučivanja o pravu da se obavlja ili ne obavlja međunarodni prevoz, odnosno da sama CEMT dozvola predstavlja, u odnosu na pravno ili fizičko lice koje je registrirano za obavljanje prevoza, korist. Pri tome, bez značaja je da li će koristi u vidu stečene CEMT dozvole za prevoznika

rezultirati i sticanjem dobiti njenim korištenjem. U skladu s navedenim, proizlazi da je korist u smislu člana 220. stav 1. KZBiH predstavljala sama dozvola, odnosno da je korist ostvarena njenim sticanjem.

99. Zatim, Ustavni sud ukazuje da je apelantima stavljeno na teret da su po prethodnom međusobnom dogovoru podijelili prispjele zahtjeve po nacionalnom ključu, te da je svako od njih sačinio svoju listu koja je objedinjena u jednu konačnu, bez uvida ostalih članova Komisije u ispunjenost uvjeta za raspodjelu dozvola prevoznika iz druge dvije grupe. Iz obrazloženja osporenih odluka ne proizlazi da zahtjevi oštećenih prevoznika također nisu bili predmet ove podjele. U tom slučaju su zahtjevi oštećenih prevoznika, u skladu s nacionalnim ključem, morali pripasti ili samo jednom od apelanata, odnosno biti raspoređeni samo između dvojice, ili biti raspoređeni na svu trojicu apelanta. U takvoj situaciji je samo jedan od apelanta mogao odlučiti da ova pravna lica ne dobiju dozvolu, odnosno dvojica apelanata, odnosno sva trojica ali samo u odnosu na oštećena preduzeća čije zahtjeve su u podjeli po nacionalnom ključu dobili i o njima odlučivali. Slijedom navedenog, iz obrazloženja osporenih presuda ne proizlazi kako je prvostepeni sud zaključio, s kojim zaključkom se saglasio i drugostepeni sud, da su sva tri apelanta, kao članovi Komisije, odlučili da ne dodjele dozvole ovim prevoznicima iako su dostavili urednu dokumentaciju. Također, a kako proizlazi iz iskaza saslušanih predstavnika oštećenih pravnih lica proizlazi da su po izjavljenim prigovorima tri dobila dozvole, odnosno da je jedan prevoznik dobio upravo ono što je i tražio, pa iz obrazloženja osporenih odluka ne proizlazi zašto su i ova tri pravna lica tretirana kao oštećena. Ovo posebno kad se ima u vidu da je apelantima, prema izreci osporene prvostepene presude, stavljeno na teret da su teže povrijedili prava ovih lica, tj. da su im uskratili pravo na dodjelu dozvole, odnosno da su im uskratili pravo na sticane dobiti po osnovu dozvole.

100. Ustavni sud primjećuje da su apelanti, prema opširno navedenim žalbenim navodima u obrazloženju osporene drugostepene presude, ukazivali na nesaglasnost izreke osporene prvostepene presude i s tim u vezi razloga koji su dati u obrazloženju u pogledu elementa bića krivičnog djela za koje su proglašeni krivim, te da ovo ima za posljedicu i pogrešnu primjenu materijalnog prava. Međutim, ni iz obrazloženja osporene drugostepene presude ne proizlazi šta su bila službena ovlaštenja Komisije koja su apelanti, iskoristivši službeno svojstvo predsjednika i članova Komisije prekoračili, tako što *su njih trojica donijeli odluku o raspodjeli dozvola*, iako je za punovažnost odluke bilo potrebno da Komisija odlučuje u punom sastavu i da za nju glasa pet od sedam članova Komisije bez prava ijednog člana da bude suzdržan, odnosno da li je odluka Komisije bila i konačna s obzirom na član 20. Poslovnika prema kojem je odluka Ministarstva po žalbi predstavljala konačnu odluku u upravnom postupku. Također, ni iz obrazloženja osporene drugostepene presude ne proizlazi kako je

raspodjela dozvola izvršena protivno članu 3. Poslovnika s obzirom da ne proizlazi da je utvrđeno da je konkretnom raspodjelom ovaj princip narušen odnosno povrijeđen kao ni kako je utvrđeno da je raspodjela vršena po nacionalnom ključu i s tim u vezi da su povlaštena preduzeća bošnjačka, hrvatska i srpska. Najzad, ni iz obrazloženja osporene drugostepene presude ne proizlazi na koji način je svako od apelanata *odlučio* da dozvole dobiju pobrojana hrvatska, srpska i bošnjačka preduzeća iako ne ispunjavaju uvjete za to s obzirom na način odlučivanja u Komisiji, kao i da ne proizlazi ko je trebalo da provjeri da li je uz zahtjeve predočena i potrebna dokumentacija kao dokaz o ispunjenosti uvjeta, odnosno ne proizlazi da su ovu provjeru vršili samo apelanti. Ovo osobito imajući u vidu da prema relevantnim odredbama Pravilnika (član 17) koji je eksplicitno naveden u izreci presude, Ministarstvo *raspodjeljuje CEMT* dozvole domaćim prevoznicima, a Komisija *priprema Prijedlog* podjele CEMT dozvola, što također proizlazi iz člana 2. Odluke o imenovanju (da je obaveza Komisije da *sačini prijedlog raspodjele CEMT* dozvola). Iz navedenog proizlazi da navedene radnje ne može preduzeti ni jedan pojedinac samostalno budući da ih može poduzeti isključivo Komisija kao kolektivni organ. Iz navedenog dalje slijedi da je ostalo nerazjašnjeno šta u okolnostima konkretnog slučaja predstavlja radnju izvršenja predmetnog krivičnog djela, odnosno na koji način su apelanti u smislu relevantnog člana 220. stav 1. KZBiH zloupotrijebili položaj ili ovlaštenje budući da je iz činjenica predmeta evidentno da apelanti *nisu donijeli odluku* o raspodjeli CEMT dozvola.

101. Ustavni sud smatra da su se žalbeni navodi apelanata odnosili na suštinska pitanja za utvrđivanje postojanja krivičnog djela i krivične odgovornosti apelanata, a za koje je, u skladu sa zahtjevom obrazložene presude koji proističe iz prava na pravično suđenje, Apelaciono odjeljenje bilo dužno ponuditi razloge i obrazloženja na temelju kojih je moguće utvrditi da ih je i razmotrio. Međutim razlozi i obrazloženja iz osporene drugostepene presude u pogledu navedenih pitanja svode se na uopćeno pozivanje i saglašavanje sa zaključcima i obrazloženjima iz osporene prvostepene presude koji, kako je već i ukazano u ovoj odluci, nisu ponudili odgovor na ova pitanja. Naime, ispitujući navode apelanata o nesaglasnosti i protivrječnosti izreke i obrazloženja osporene prvostepene presude, Apelaciono vijeće je zaključilo da su neosnovani ističući da su dana detaljna obrazloženja za činjenični supstrat iz izreke presude, odnosno „da su činjenični opisi krivičnih djela koja se optuženim stavljaju na teret iz izreke osporene prvostepene presude, jasni, određeni i potpuni, te da sadrže činjenice i okolnosti koje predstavljaju bitne elemente krivičnih djela za koje su optuženi u prvostepenom postupku oglašeni krivim, uz precizan opis pojedinačnih radnji izvršenja označenih u izreci presude“.

102. Ustavni sud zaključuje da je apelantima povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

Ostali navodi

103. S obzirom na zaključak o povredi prava na pravično suđenje u odnosu na obrazloženu presudu, Ustavni sud smatra da nema potrebe da ispituje navode apelanata i u odnosu na ostale aspekte prava na pravično suđenje. Iz istih razloga Ustavni sud smatra da nema potrebe da posebno ispituje navode apelanta Ajkunića da mu je povrijeđeno pravo iz člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju u vezi s članom 14. ZKPBiH, te apelanta Šekare o povredi prava na žalbu iz člana 2. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju.

VIII. Zaključak

104. Ustavni sud zaključuje da postoji povreda prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije kada u obrazloženju osporene presude koja predstavlja konačnu odluku o postojanju krivičnog djela i krivične odgovornosti, izostanu razlozi i obrazloženja iz kojih proizlazi da je odgovoreno na suštinska pitanja istaknuta u žalbi koja su se odnosila na zaključak o postojanju krivičnog djela i krivične odgovornosti.

105. Na osnovu člana 59. st. 1. i 2. i člana 61. stav 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

106. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

Valerija Galić